

Posam. šte. Din 1.—,
četrtkova in sobotna
številka Din 2.— :-

„TABOR“ izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri z
datumom naslednjega dne. Stane
mesečno po pošti D 18.—, za ino-
zemstvo D 26.—, dostavljen na dom
Din 19.—, na izkaznice Din 18.—.

„NARODNI LIST“ (četrtkova šte.
„Tabora“) se naroča kot tednik
in stane mesečno 3 Din, četrt-
letno 8 Din, polletno 16 Din,
celoletno 32.— Din.

Naročnina se plačuje v naprej.

Leto: V. (III).

Maribor, četrtek 7. februarja 1924.

Štev: 31 (6).

Postnina plačana v gotovini.

Licejska knjižnica

TABOR

(NARODNI LIST)

Posam. šte. Din 1.—,
četrtkova in sobotna
številka Din 2.— :-

UREDNIŠTVO „Tabora“ in „Na-
rodnega lista“ je v Mariboru, Jur-
čičeva ulica 4, I. nadstropje. —
Telefon interurban šte. 276. —
Rokopisi se ne vračajo.

UPRAVA je v Jurčičevi ul. št. 4,
pritličje desno. — Telefon št. 24.
SHS poštno-ek. račun za „Tabor“
11.787, za „Narodni list“ 12.853.

Na naročila brez denarja se ne
ozira. Inzeratne cene po dogovoru.

Reška pogodba pred narodno skupščino.

Dr. Ninčičevo pismo in predloženi teksti konvencij. — Skupščina izvoli poseben odsek.

BEOGRAD, 6. febr. Današnje sejo narodne skupščine je otvoril predsednik Jovanović ob 9.50. Po nekaterih odgovorih ministrov na interpelacije je predsednik naznanil, da je prejel od ministra za zunanje zadeve akt sledeče vsebine:

Gospod predsednik! V smislu pooblastila sta v imenu kraljeve vlade predsednik min. sveta g. Pašić in podpisani dne 27. jan. z gospodom Mussolinijem, min. predsednikom in zunanjim ministr. Italije sklenila: 1. pogodbo o Reki med Jugoslavijo in Italijo; 2. dodatek h konvenciji o pogodbi. Ta konvencija obsega določbe glede prometa v svobodnih colnah obeh pogodbenih držav. Meje con so zaznamovane v konvenciji; 3. dodatek h konvenciji, kateri vsebuje določbe glede zakupa bazena »Thaon de Revel« v reškem Ponte grosso, ki se odstopi za 50 let v uporabo Jugoslaviji. Izven tega je g. Mussolini dne 27. jan. poslal troje pism, ki vsebujejo izjave italijanske vlade: 1. o razmejitvi v Bankinu, 2. o reških državljanih, ki so si pridobili državljanstvo Jugoslavije; 3. poročilo, da je zavod Sv. Jeronima v Rimu prešel v last katoliških državljanov Jugoslavije; 4. o izmenjavi kron pri slovenskih zadrugah v Jul. Krajinu. V zvezi s temi v Rimu podpisanimi konvencijami in dodatki sem z g. Mussolinijem izmenjal dopise, s katerimi se urejajo določbe glede reškega pristanišča, ki se da v zakup Jugoslaviji.

Naša pogodba z Italijo je velik korak h konsolidaciji položaja, nastalega po vojni, ki bo imel velik vpliv na ureditev medsebojnih odnosov do sosednjih držav, s katerimi imamo rešiti razna vprašanja. Zato je pogodba z Italijo velikega

političnega pomena, ker se je z njo rešilo vprašanje evropskega značaja, ki je vodilnim politikom nalagalo velike skrbi in nas sililo, da smo vso pozornost moralni posvečati občutljivi točki na italijanski meji, ter nas je oviralo, da bi se bili posvetili drugim važnim vprašanjem razvoja države na znotraj in zunaj.

Zato Vam, g. predsednik, prilagam francosko besedilo in prevode reške pogodbe in dodatkov s prošnjo, da jih predložite narodni skupščini. Prilagam tudi prepis ukaza Nj. V. kralja, s katerim sem pooblaščen, pogodbo z Italijo predložiti narodni skupščini. Prosim za muno rešitev zadeve. Ninčič, kraljevi minister za zunanje zadeve. —

Predsednik Jovanović je izjavil, da pride pismo koncem seje v razpravo.

Nato je skupščina prešla na dnevni red in so poslanci opozicije Sahib-Bajić (musl.), Popović (zemljoradnik) in Divac (soc. dem.) ostro kritizirali proračun in vladno politiko, zlasti korupcijo.

Končno je izjavil predsednik Jovanović, da se je v seji klubskih šefov dosegel sporazum, da se v jutrišnji seji voli odbor za razpravo o reški pogodbi, in je sejo zaključil.

BEOGRAD, 6. febr. Med današnje sejo narodne skupščine se je vršila konferenca načelnikov klubov v prisotnosti min. dr. Ninčiča. Sklenilo se je, da se naj čim bolj pospeši razprava v skupščini o reški pogodbi. Po konferenci je dr. Ninčič izjavil: Skupščinski odsek za vprašanje reške pogodbe se bo jutri sestel in on upa, da bo svoje delo končal v par dneh, nakar pride reška pogodba nemudoma v razpravo skupščini.

Romunije in o težnjah, da se ustvari iz nje moderna napredna država. Pogajanja z vladnimi krogi so potekla ugodno in kažejo, da je na obeh straneh dovolj dobre volje.

Uradni komunikacije, ki je bil izdan o poteku konference med avstrijskimi in romunskimi vodilnimi državniki, povdarja, da so odnosi med obema državama zelo pristrani. Podpisana je bila pogodba, s katero si dajeta obe državi medsebojne prvenstvene pravice. Dalje je bilo določeno besedilo pogodbe o pravni pomoči med obema državama. Sprejet je bil sklep, da se sestavi mešana komisija, ki bo v prijateljskem duhu rešila vsa preostala vprašanja, med njimi finančna vprašanja, terjatve zavarovalnic, vprašanje bukovinskih lokalnih železnic, plovbe na Donavi itd. Naloga te komisije bo tudi, urediti zamenjavo umetnin v smislu saintgermanske pogodbe, olajšati predpise o potovanju čez mejo in rešiti pokojninske zadeve. Komisija se bo v kratkem sestala na Dunaju.

Nesreča dveh letalcev.

Rim, 5. febr. Na vojaških letalskih vajah sta trčila s svojimi aparati dva avija-tiška častnika. Aparata sta padla na zemljo in ubila oba častnika.

BORZA.

Curli, 6. febr. Sklepni tečaji: Pariz 26.60, Beograd 6.75, London 24.74, Praga 16.76, Italija 25.20, Newyork 574.75, Dunaj 0.008115, Sofija 4.10, Bukarešta 2.92.

Zagreb, 6. febr. Sklepni tečaji: Pariz 390—395, Švica 1470—1480, London 364.5—366.5, Dunaj 0.11825—0.12025, Praga 244.7—247.7, Italija 371.85—373.85, Newyork 83.90—84.90.

Kako „skrbi“ radikal-ska vlada za gospo-darski napredek na-roda?

Maribor, 6. februarja.

Ze na mnogih zgledih smo pokazali, da sedajna radikalna vlada nima niti najmanjšega smisla za razvoj in napredek našega kmetijstva. Ubila je izvedbo agrarne reforme, ki bi naj ojačila vrste srednjega in malega kmetijskega stanu. Naložila je kmetičem stanu v državi s poviški že prej obstoječih davkov in z naložitvijo novih davkov tako težka bremena, da kmetije propadajo. Vsi zakonski načrti, ki so jih v svrhu gospodarskega napredka kmetijstva že davno vložili razni demokrati in drugi poslanci, so pod radikalno vlado padli v vodo, ker ona nima smisla za napredek kmeta. V novejšem času pa je ta vlada začela šikanirati in ovirati v njih razvoju celo stanovske kmetijske organizacije, kar smo v zadnji številki »Narodnega lista« zadostno osvetlili, ko smo opisali, kako je vlada na ljubo našim klerikalcem onemogočila občni zbor slovenske Kmetijske družbe.

Danes pa hočemo pokazati, da nima radikalna vlada tudi smisla za razvoj in napredek naše obrti, ki je poleg kmetijstva najvažnejši gospodarski čimtelj v državi. Za našo mariborsko pokrajino je bilo svoj čas pod demokratskimi ministri ustanovljeno obrtno-zadružno nadzorništvo in ekspozitura obrtno-pospeševalnega urada s sedežem v Celju. Razveseljivo se je od takrat naprej razvijalo naše obrtništvo. Koliko dela je ta ustanova prihranila raznim uradom, koliko nepotrebnih pravd je preprečila s svojimi pametnimi nasveti. Služil je ta urad s svojimi nasveti in informacijami v spornih vprašanjih delodajalcem in delojemalcem. Posli obrtno - pospeševalnega urada v Celju, so se tako razvili, da se je že po kratkem času pokazala potreba nastaviti še drugo pomožno moč.

Kako ogromno delo je na drugi strani izvršil obrtno-zadružni nadzornik, ki je bil obenem vodja ekspoziture obrtno - pospeševalnega urada, naj pokažejo sledeči podatki:

Obrtno-zadružno nadzorništvo je pričelo poslovati 1. dec. 1920. Njegova naloga je bila zbiranje statističnih podatkov; revizija obrtnih zadrug; pouk in nadziranje zadrug zlasti glede zasledovanja združnih namenov; gospodarskih in kulturnih koristi članstva in vzgoje vajeništva; reorganizacija obstoječih zadrug, ustanavljanje sorodnih in sorodno-strokovnih organizacij, združevanje slabih nedelavnih zadrug v močnejše zadruge in gremije in uvrstitev neorganiziranih obrtov itd.

Kot ekspozitura obrtno-pospeševalnega urada se je urad bavil z vsemi mogočimi obrtnimi vprašanji, z ustanavljanjem obrtnih in trgovskih društev, obrtno-gospodarskih organizacij (nakupovalnih in prodajnih zadrug), s skrbjo in pospeševanjem obrtnega šolstva, s prirejanjem prikrojevalnih in drugih poučnih tečajev, ter z dajanjem informacij v vseh obrtnih zadevah (glede surovin in strojev, davkov, carin, bolniškega in nezgodnega zavarovanja, draginskih zakonov, trgovinskih pogodb, dobave koncesij itd.)

In sedaj pogledimo uspehe: ko je urad pričel poslovati, je obstajalo v njegovem okolišju 114 obrtnih zadrug, od katerih jih je spalo 43 odstotkov; danes obstoja v istem okolišju 129 zadrug in gremijev, od katerih deluje nepovoljno samo še 8 in pol odstot. Urad je nanovo ustano-

vil 39 obrtnih zadrug in gremijev, od katerih je 29 že popolnoma urejenih, za 10 pa so vložena pravila. Obrtnih in trgovskih društev je ustanovljenih na novo 8, gospodarskih korporacij 5, v ustanovnem štadiju jih je 28. Urad je izvršil revizijo v 93 zadrugah in gremijih, se udeležil s predavanji samo izven Celja na 72 trgovskih in obrtniških stanovskih zborovanjih ter sodeloval pri prireditvi 6 čevljarskih in krojaških prikrojevalnih tečajev. Za vse to delo se je plačalo doslej razun prejemkov uradništva iz javnih sredstev za inventar, najemnine, pisarniške potrebščine, kurivo, razsvetljavo itd. 10.980 D., za potne stroške 11.696 D., torej skupaj v treh letih 22 tisoč 676 Dinarjev.

Podali smo te številke in podatke obširneje, da svet vidi, kaj zmore smotreno delo in kako ogromnega pomena za razvoj našega obrtništva sta bila gorj navedena urada.

In radikalna vlada je z enim mahom vse to uničila. Sklenila je ukinitve teh naprav. Kako bridko in težko občuti ta udarec naše obrtništvo, je pokazal protestni shod minolo nedeljo v Celju, kjer so se zbrali iz cele mariborske oblasti mnogobrojni zastopniki obrtniških organizacij ter z vso odločnostjo nastopili proti sedajni vladi, ki noče razumevati potreb našega obrtništva. Poročevalec g. Ivan Bizjak je v markantnih potezah očrtal važnost teh uradov za razvoj obrtništva in povdaril nerazumevanje radikalne vlade za naše potrebe.

Navajeni smo reda in dela. Zahtevamo pa tudi, da se nam ne jemlje težko priborjenih ustanov v naši svobodni domovini. Kdor ovira razvoj obrtništva, vrši protinarodno delo in bomo morali z njim obračunati. Ukinjenje uradov, ki so služili razvoju naših obrtnih zadrug, katere štejejo nad 18.000 članstva, pomeni udarec v obraz našemu obrtništvu. Denar, ki je bil izdan za ta urad, je le neznačajna odškodnina na kulturnem polju napram neštetim obrtnikom-davkoplačevalcem v naši pokrajini.

Zahteva po samostojnem obrtno-pospeševalnem uradu v mariborski oblasti je globoko utemeljena. Istotako pa tudi zahteva po obrtno-zadružnem nadzorniku, v katerem so imeli načelniki in tajniki naših obrtnih zadrug krepko zaslombo. Poprej starokopitne razmere v mnogih zadrugah so se znatno zboljšale. Obrtno zadružni nadzornik pa je vršil nalogo tudi v narodnem pogledu, saj je v vseh zadrugah upeljal slovensko uradovanje.

Smo — je povdaril g. Bizjak — prijatelji štedenja in smo tudi za to, da se naj drži uradništvo le v neobhodno potrebnem številu, pa plačano tako, da bo imelo veselje do dela. Kar pa je storila vlada z ukinitvijo obrtno-pospeševalnega urada in obrtno-zadružnega nadzorništva v Celju, ne pomeni redukcije, ampak izzivanje obrtniških krogov.

Gospoda pri vladj štediti v tem slučaju s par tisoč dinarji, dočim razmetava milijone po nepotrebnem.

Izziv radikalne vlade naj obrtnike iztrezni in privede naj vse gospodarske kroge do prepričanja, da je potrebna združitev. Obrtništvo mora pokazati, da se zna bojevati za svoje pravice, in ne sme mirovati poprej, dokler vlada ne izbriše storjene mu krivice in zopet vpostavi oba ukinita urada v Celju. V tem boju pa morajo biti solidarni z obrtniki tudi vsi drugi gospodarski krogi: kmetje, trgovci, industrijalci in tudi drugi stanovni. Udarec, ki ga je danes dobilo od nesposobne radikalne vlade obrtništvo, lahko dobi jutri ravno tako zopet naša trgovina, naše kmetijstvo, naša industrija.

Tedenski pregled

za naročnike »Narodnega lista«.

Četrtek 31. jan. V narodni skupščini je ostra razprava o kuluku, demokratski in drugi poslanci so ostro prijemali radikalce radi tega zakona. — Grški min. predsednik Venizelos je nevarno obolel in bo najbrž moral pustiti vladne posle.

Petek 1. febr. Narodna skupščina nadaljuje generalno debato o proračunu. Poslanci opozicije ostro, a stvarno kritizirajo finančno politiko radikalne vlade. — Pašić in Ninčić se vračata iz Rima, kjer sta podpisala sramotno pogodbo radi Reke. — V Beogradu se širi vest, da se hoče Radić pogajati tudi z radikali. — Za nove sreze (okr. glavarstva) v mariborski oblasti so imenovani novi srezki poglavarji (okr. glav.). — Nova angleška vlada prizna sovjetsko Rusijo.

Sobota 2. febr. Radić Svečnice ni bilo nobenih posebnih pol. dogodkov. — V Washingtonu je v noči na 2. tm. umrl bivši predsednik Združenih držav, veliki državnik Woodrow Wilson, znan prijatelj Jugoslovancev.

Nedelja 3. febr. Velik zbor zaupnikov demokratske stranke za ljubljansko oblast v Ljubljani. Nad 1000 zaupnikov iz cele dežele. Dr. Žerjav ponovno izvoljen za predsednika. — Pri občinskih volitvah v Hotedršici na italijanski meji so zmagali naprednjaki proti klerikalcem. — Vse od Italijanov tekem lanskega leta v smislu mirovne pogodbe izpraznene občine na notranjski meji so sedaj v naprednih rokah. — V Rusiji je izvoljen za naslednika Lenina, t. j. za predsednika ruske vlade Rikov. — Grški min. predsednik Venizelos naznani, da bo moral radi boleznj odstopiti.

Ponedeljek, 4. febr. V Beogradu se je vršila prva seja voditeljev protivladnih strank: demokratov Davidoviča, klerikalca Korošca in muslimana Spaha radi ustvaritve skupnega opozicijskega bloka. — Vlada je doživela v zakonodajnem odboru poraz. Pri glasovanju o njenem predlogu glede centralne uprave je ostala s 5 glasovi v manjšini proti 6 glasovom opozicije. V radikalnih krogih vlada veliko razburjenje. — V Zagrebu so slovesno obhajali 100. obletnico rojstva velikega pokojnega hrvatskega škofa v Djakovu Strossmayerja, in obenem 50-letnico obstoja zagrebskega vseučilišča.

Torek, 9. febr. V narodni skupščini ostra razprava o proračunu. Globoko stvarno razpravlja o njem demokratski poslanec dr. Kumanudi in razkrinka nesposobnost sedanjega fin. ministra.

SEJE OŽJEGA ODBORA MARI-BORSKE OBLASTNE ORGANIZACIJE JDS se vrše redno vsak prvi četrtek v mesecu ob 17. uri pop.

J. Pohorski.

Hudiček v steklenici.

Saljiva pravljica s Pohorja.

(Dalje).

5. Zdravilo.

V precej leseni kmečki sobi je sedelo nekaj ženic pri postelji bolničini. Medli plamen goreče treske v železnem stojalu je razsvetljeval bolničin izmučen obraz ter od začrnelega stropa temno sobo. Vse je bilo tiho, ker dvoje otrok je že zaspalo na peči, drugega pa itak ni bilo, ki bi delal šum in ropot. Kakor v sobi, tako je vladala nočna tihota v sicer veseli in šumni vasi.

Pa je začela ena izmed vaških izkušnih ženic: »Zaspala je, revica!«

»To je dobro znamenje! Boste videli, da ji odleže!« pravi druga.

»Jaz tudi tako pravim!« je dodala še tretja. »Bog daj, da bi le bilo tako, saj je uboga sirota. Da bi ne bil njen ded tak, tega bi ne bilo treba.«

»Kako, mož je kriv? Kaj pa je?« je vprašala precej stara ženska iz zgornje faje, ki je slovela daleč naokrog za najboljšo dohtarico.

»E, on je že sojen! Umrl je vsled pijančevanja in boljje je tako! Zapij bi ji bil še ves grunt!« je odgovorila dohtarica prva. »Kako bi il bilo lahko dobro! Imeti ga za hotela in vse prigovarjanje

2.

Napravili takoj po vzorcu poskus na mladem so zamorcu in glejte čudo — ZLATOROGA — koj bela je postala noga!

(Nadaljevanje sledi).

Politične vesti.

* O demokratski neiskrenosti govori ljubljanski »Slovenec«, ker so zaupniki JDS na svojem nedeljskem zboru v Ljubljani izrekli, da vztrajajo pri programu stranke glede edinstvene države. Kaj so gospodje pri »Slovencu« res bili tako naivni in so mislili, da bodo demokrati pustili pasti temeljni svoj princip samo radi lepih oči dr. Korošca, ki sedaj išče demokrate, da bi ga izvlekli iz zagate, v katero je zašel s svojo brezglavo politiko? Ne, demokrati niso prav nič neiskreni, ker so od prvega početka pogajanj radi opozicijskega bloka neprestano povdarjali, da samo ob sebi umevno niti oddaleč ni misliti na kake koncesije klerikalcem na račun državnega edinstva in ustave. Bloki so pač različni: taktični, ki se sklepajo od slučaja do slučaja, ne da bi se dotikali idejnih strani programov strank, in idejni bloki. Pri sedanjih pogajanjih gre pač za prvo vrsto in gospodje klerikalci očitno mešajo pojme.

* Radić se ne bo pogajal z radikali? Ljubljansko Radićevo glasilo »Slovenec« pravi z ozirom na razne vesti, da se hoče Radić pogajati tudi z radikali in sicer potem dr. Lorkoviča, da te vesti niso resnične. Dr. Lorković ba je namerava iti v Beograd niti se pogajati, ker sta za pogajanja pooblaščen samo dr. Korošec in dr. Spaho. — Bomo videli!

* Pogodba med Italijo in Rumunijo se bo sklenila v kratkem, slična pogodbi med Jugoslavijo in Italijo.

* Vlada na Grškem je 4. tm. odstopila. Kafandaris je prevzel sestavo nove vlade. — Venizelos radi zdravstvenega stanja ne vstopi v novo vlado.

roditeljev in naše ni ničesar zaleglo. Začela sta se kregati, nazadnje še tepsti. Bila sta oba kriva. Ona, mlada, ni znala še niti kruha speči; on pa je imel bule pod pazduho in vedno suho grlo. Na jezo je pila, na žalost zaspala in bolezen je bila tu! Pravijo, da bi se ji bil žolč razlil! Roditelja sta se pa njima umaknila v kočjo; od takrat ju še ni bilo tu!« je končala prva zvedna ženka.

»Ali pa že vesta, da je hči na smrt bolna?« je vprašala dohtarica.

»Ne vem, če sta že kaj čula! Morebiti pa ni tako hudo, si mislite!«

»Pst!« se je oglasila tretja. »Tiho! Vzdrnila se je!«

»Kako ti je kaj? Ali je boljše?« so jo spraševale, a ona je želela, da gredo po mater in očeta.

»Katera pojde z menoj? Pojdi ti, Manca!« je vabila ena.

»Menda te ni strah?«

»Seveda!« je odgovorila. »Pravijo, da tam na pečini straši. Žareče oči skačejo po nji, da kar lasje vstajajo od groze!«

»Sem res radovedna!« se je delala Manca pogumno in šli sta po roditelja v temi brez luči. Zvezde so sicer migljale na modrem nebu, toda vkljub temu je gomazel-in lazil strah po hrbtih obeh. Da bi si ga pregnali, sta se jelo pomenkovati.

»Kako mirna noč je v vasi. Ni žive duše nikjer!« pravi prva.

»Bog bodi zahvaljen za tak ljub mir!« je nasprotovala Manca.

Dnevna kronika.

— Zavod sv. Jeronima v Rimu. Naš vatičanski poslanik dr. Smodlaka je poslal obvestilo, da je dvignjen sekvester nad zavodom Sv. Jeronima v Rimu, ki je, kakor znano, sedaj last naše države.

— Pravica prevedenih in reduciranih uradnikov. Ker je pri nas celo v prizadetih krogih znanje zakonskih določil majhno, opozarjamo, da ima vsakdo, kdor misli, da se mu je zgodila s prevedbo krivica, pravico do pritožbe na državni svet na podlagi čl. 228 uradniškega zakona, in to v roku 30 dni, potem ko mu je bil odlok prevedbe dostavljen. — Zoper odlok, da je reduciran, nima pritožbe, razen, če se skriva za čl. 354, ki pravi, da se morajo smatrati vsi uradniki za prevedene, za katere se ne izda do 31. decembra 1923 nasprotni odlok, kar se doslej ni zgodilo pri naših uradnikih. Za učitelstvo govori še drugi odstavek 224 člena, ki pravi, da niso na razpoloženju učitelji, ki niso mogli biti po sedanjih zakonih ni premeščeni ni iz službe odpuščeni. Seveda nastane tu vprašanje, kaj je razumel zakonodavec pod »učitelja«.

— Kar Vi potrebujete, to je Elzafluid. To pravo domače sredstvo, katero prežene Vaše bolečine! Poizkusna pošiljka 27 D. Lekarnar Eug. V. Feller, Stubica Donja, Elzatrg št. 201, Hrvatska. 2736

— Kako se poučuje »zgodovina« v koroških »utrakvističnih« šolah? »Koroški Slovenec« poroča: V ljudski šoli v Zgornjem Rožu, ki jo obiskujejo skoraj izključno otroci slovenske narodnosti, je dal učitelj 3. razreda napisati učencem v zvezke sledečo »učno snov« in slovenski otroci so se morali učiti na pamet: »Die Slaven sind im 6. Jahrhundert von Osten in unser Land eingedrungen (!). Sie besetzen das Draugebiet zwischen Wörthersee und Völkermarkt und drangen auch (!) in die Scitentäler ein. Sie waren Heiden, zwar ein Bauernvolk, jedoch rauh, grausam und raublustig (!)«

— Take »zgodovinske resnice« se mora učiti slovenska mladina v koroških pomenčevalnicah, in to se godi v XX. stoletju in v demokratični republiki. Vprašamo, kje so zagovorniki naših šolskih zahtev in zaščitniki pogodbe o varstvu manjšin. Če pojde tako naprej, bo tudi mesto slovenskih pesmi naša mladina kmalu prepevala samo še: »Deutschland, Deutschland über alles...«

— Radićevski poslanec dr. Maček in slovenski sprevednik. Beogradska »Politika« pripoveduje sledečo dogodbo, ki se je pripetila podpredsedniku Radićeve republikanske stranke dr. Mačku v bližini Maribora. Dr. Maček se je vozil na Dunaj k očetu Radiću. Mož je mislil, da zanj na »mednarodno priznanom ozemlju« veljajo le tisti zakoni, ki jih on sam priznava, priznava pa le one, kateri mu ugaajajo. Tako se je kot poslanec po-

»Je že res, ampak prijetnejše je po noči hoditi, če koga srečaš! Joj meneee, zvezda se je utrnila! Bog bodi duši milostljiv!«

»Amen!« je tiho dodala druga in še tišje ter previdnejše sta stopali, da bi ne ropotali, kajti vsaka je mislila na bolnico. Kaj, če se je utrnila njena zvezda in se jima prikaže njen duh? Izza ovinka pa je stopala črna postava proti njima. Zamišljeni sta bili in zapazivši tulca-moškega pred seboj, se nista mogli več umakniti ali skriti, zato sta hiteli ga pozdravljati.

»Dober večer vam ga bog daj!« je odzdravil tujec. »Kam pa, materi?« je vprašal smeje zapazivši niun strah.

»Pa kako sve se te ustrašile, Podlogar! Kod si se vendar vzel?« sta ga hkrati vprašali, nato pa je dejala še Manca, da ga še ni videla, odkar je zapustil pri njih službo pastirjevo.

»Bo že tako, ja! Po šteri sem hodil! Kam pa vidve po noči?«

Odgovorili sta mu, da gresta klicat stara v koči, ker njuna hči menda ne bo dočkala jutra.

»O, potem gresta zastoj!« je odgovoril Podlogar. »Oha sem srečal v zgornji fari na božji poti, gresta zdravja prosit. Jaz sem si pa mislil, tisto Lenčko še moraš videti in šel sem na pot v rojstno vas. Stopimo hitro k nji, da ne zamu-

služil proste vožnje, da si nima poslan-ske legitimacije; nima pa je, ker ne priznava beogradskega parlamenta, temveč le nekaki hrvatski homerule, ki ga na celem mednarodno priznanem področju ni in ne bo«. V bližini Maribora vstopi v njegov kupe sprevednik in zahteva od republikanskega Mačka vozni listek. Dr. Maček mu odvrne, da je narodni poslanec in da se vozi zastoj. — Dobro, — mu reče sprevednik, — tedaj na morate imeti legitimacijo. — Ne, legitimacije nimam, ker je na hrvatskem in slovenskem ozemlju ne potrebujem (srbskega njegova mačja pamet ne pozna). — E, potem pa plačajte vozni listek ali pa si pojdite v Beograd po legitimacijo. — Dr. Maček je naposled uvidel, da si tudi na »hrvatskoslovenskem ozemlju« ne more sam delati postav in je plačal vozni listek s predpisano kaznijo povrh. V Beograd pa seveda ne upa, ker se boji za svojo jetično republiko.

— To je ono pravo! Dobijo se še vedno ljudje, kateri Fellerjevega Elzafluida še niso poskusili, dasravno se že čez 25 let v vseh deželah uporablja. Kdor je samo enkrat poskusil njegovo izvrstno delovanje kot drgnjenja hrbita, udov itd. ali kot kosmetikum za usta, kožo in negovanje glave, bode gotovo rekel: »To je ono pravo!« Je veliko boljše, močnejše, izdatnejše in bolj delujoč kakor francosko žganje. Prežene nahod, zobobol in umirava živce. 3 dvoj-nate ali 1 specialna steklenica s pakovanjem in poštino 24 dinarjev; 36 dvoj-natih ali 12 specialnih steklenic 214 D in 10% doplatka. Adresa: Lekarnar Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elza trg št. 201, Hrvatsko.

— Boj za severni tečaj. Nedavno smo poročali o pripravah Združenih držav, da pošljejo ekspedicijo na severni tečaj in ga zasedejo. Iz Montreala pa prihaja poročilo, da se na tako ekspedicijo pripravlja tudi država Kanada in da hoče prehiteti Združene države.

— Po 58letnem zakonu pokopana v enem grobu. V vasi Charmée v Chalonsur-Saone v Franciji se je te dni vršil pogreb moža in žene, ki sta umrla po 58 letnem zakonu nekoliko ur drug za drugim. Najprej je umrla žena, ki je bila vedno sveža in zdrava in so se vsi čudili, da je umrla tako naglo. Njena smrt je soproga tako razžalostila, da je čez nekaj ur izdihnil še on. Pokopali so ju v skupnem grobu ob veliki udeležbi prebivalstva.

— Posledica spiritizma. V nekaterih krajih na Češkem se je zelo razširil spiritizem (občevanje z »duhovci«). Več ljudi slabotnih živcev je vsled teh poizkusov zbolelo, nekoliko pa jih je že dospelo v blaznico.

— Smrt prve češke zdravnice. V Pragi je umrla prva češka doktorica medicine Ana Bayerova, stara 70 let. Študirala je v Švici in je v mladih letih delovala kot zdravnica v sarajevski bolni-

V nekaj trenutkih so vstopile. »Dohtarica« se je kregala nad svojimi nerodnimi pomočnicami: »Tam primi, uh, kako se obračaš! Ti pa ji vlivaj kamiličnega čaja z žlico, pa hitro, da se ne ohladi!«

Takrat pa je zaklical Podlogar: »Počakajte!« in topo so gledale na njega ter odstopile. Videl je za pečjo sedeti deklo božjo, uprto s svojimi globokimi očmi na posteljo; ob vzglavju je stal snežnobel angeli, ponujajoč svoji nežni roki bolnici, a ob nogah se je hudoval Smolovec, ki mu je s smehom pokimal. Podlogar je stopil k bolnici, ki ga je spoznala prehitro, saj sta si bila v mladosti dobra. »Lenčka, spij moje zdravilo!« Udano je zavžila, v očeh pa je bral srčno zahvalo. Ozrl se je proti peči, a smrt je že stopala pred hudobcem iz hiše; drugim pa je velel domov spat.

Ostala je še ona »dohtarica« iz zgornje faje in ga neverjetno ogledovala, čudeč se. Spoznal jo je tudi on za bivšo grofico, bivšo posestnico steklenice s hudičkom. »Tudi vam želim lahko noč!« Za odhajajočo pa je mrmral zase: »Menda že nekaj slutiti, ker vse tako gleda! Na, če hoče! Saj ona ne ve, da postanem najsrečnejši človek na svetu, ker sem bil pri nji.

Čez nekaj dni je Lenčka popolnoma ozdravela.

(Dalje prihi.)

ci. Bilo je to neposredno po okupaciji 1. 1878. Do zadnjega trenutka je delala v prid domovine. Zadnja leta je bila učiteljica zdravoslovja na praških dekliških šolah.

— Dvoboju predsednika republike z vojnim ministrom. Ta nenavadni dvoboju se je vršil v republiki Uruguay. — Predsednik republike dr. Bruun je v tisku nastopil zoper nekatere odredbe vojnega ministra Roverosa. Ta je bil užaljen in je pozval predsednika na dvoboju. Dr. Bruun je vabilo sprejel in sta se takoj sestala na določenem mestu. Ker pa dr. Bruun ni hotel ustreliti, je vojni minister izprožil samokres in ustrelil v zrak. Na ta način je bila neljuba zadeva končana.

— Ekspedicija na Mont Everest. Angleški brigadir Bruner je krenil te dni po novno v Indijo, da nadaljuje svojo ekspedicijo na najvišjo goro na zemlji, Mont Everest (Himalaja). To je že tretji poizkus, da človek spleza na vrh, ki meri 8000 m nad morjem. Lansko leto so brigadirja Brunerja preprečile snežne nevihte, dospel pa je že dokaj visoko.

— Kako se je konj maščeval nad kmetom. O tem poročajo francoski listi sledeče: Kmet Branet v vasi Barcet pri Dourdanu je oral na njivi z dvema konjema, ko pa so enemu odpadle uzde, jih je začel popravljaliti. To je konja razjezilo in se je vrzel z vso močjo na kmeta, ga zgrabil in vrzel v zrak. Ko je padel na zemljo, je bil konj cepati po gospodarju in mu trgati meso z života. S težavo je poklical ljudi na pomoč, in predno so vkročili konja, je bil kmet tako razmesarjen, da je kmalu nato v bolnici izdihnil.

Šola in dom.

II. Ljubezen do doma — ljubezen do domovine.

Stariši mi niso bili premožni. 4 in pol orala zemljišča, dve kravi, tri svinje. — Bilo nas je troje otrok. Živelo se je.

Ker sem hotel rad v šolo, se pridno učil, zraven pa še »ministriral« in pomagati mežnarju zvoniti, je prišlo očetu na misel, da bi bil dober za »študenta«. — Dvanajst let starega so med pred 50 leti vodili v Maribor, z namenom, me dati zapisati v 3. ali 4. razred nemške osnovne šole. V mestu so povsod rekli očetu: »Nicht möglich, alles voll!« Poskusila eva še pri Magdaleni. Nadučitelj Čeh, ki je slučajno poznal moj rojstni kraj, me je sprejel v 4. razred. Šola je bila takrat še mešana, poduk ves nemški. Zvesto sem poslušal učitelja Roškarja, ki je bil z menoj zelo prijazen, a razumel nisem ničesar. Najbolj sem si zapomnil, kako so učenci dvigali roke in rekli: »Piterlelerer!« (Bitte, Herr Lehrer!). —

Sokolstvo.

M. Kovačič:

Snovi za nagovore.

Za nagovore pred vrsto se nudi sto in sto prilik. Izbral sem v letu 24 spominskih dni, za vsak mesec po dva, kateri sami oziroma katerih sosedni dnevi bi bili uместni za take nagovore. Izbrani so ti dnevi tako, da je ob njih mogoče podati pregledno vso našo jugoslovansko politično in literarno zgodovino kakor tudi glavne faze iz češke in nekaj važnejših momentov iz sokolske zgodovine. Za vsak spominski dan je navedenih tudi nekoliko virov.

Januar: 9. jan. 1856 rojen epski pesnik Anton Aškerc v Globokem pri Rimskih Toplicah. Gimnazij je študiral v Celju, bogoslovje v Mariboru. Kaplanoval po raznih krajih (v naši župi pri Sv. Lovrencu v Slov. gor.); nazadnje se je odpovedal svojemu poklicu ter postal mestni arhivar v Ljubljani. Kot tak umrl 10. jun. 1912. Začel pesniti pod Gregorčičevim vplivom kot lirski pesnik. Urednik Ljublj. Zvona France Levec odkrije v njem epika; pod Levčevim vodstvom se razvije v elementarno silo. Najboljši ste prvi dve zbirki njegovih poezij. Omeniti bi bilo še »Primoža Trubarja«, »Mučenike« (tendenca!), »Akropolis in Piramide«, »Junake« (zgodovina!) V pesnitvah porablja razne snovi, pride v opreko s svojimi stanovskimi tovariši

Tudi jaz sem nameraval dvigniti roko in reči: »Piterlelerer!«, a domislil sem se še o pravem času, da pravzaprav ne vem ničesar povedati. Ostal sem torej ponižen poslušalec.

Učitelj je menda opazil mojo boječo zadrego in stisko, prišel je večkrat k moji klopi, pokazal mi je v knjigi, česa se naj učim ter me je ljubeznjivo bodril po slovensko: »Le pridni bodi, počasi bo že šlo!« Veroučitelj Jug pa mi je dovolil imeti slovenski katekizem, kar ga je v mojih očeh visoko povzdignilo.

Stanoval sem v mestu pri nekem železničarju. Hodil sem v šolo po starem Dravskem mostu, kar mi je bilo jako všeč, saj sem iz mesta vsak dan videl proti Gorci in Sv. Petru, kjer sem šel mimo z očetom, ko so me vodili v Maribor. Tam proti izhodu, daleč preko gričevja nad Sv. Petrom je moj ljubi rojstni dom. Tam preko so mi stariši, bratee in sestrica! Take misli so mi rojile v glavi ob pogledu na to stran. Večkrat sem v sredi mosta pogledal v deročo valove, zdelo se mi je vselej, kako mi šepetajo: »Hoj, dečko, tečemo proti Sv. Petru, proti tvojemu domu, potem jo zavijemo v stran, pojdi z nami!« Vrgel sem čisto kako slameo, trsko v nje misleč: »Nate, nesite to proti vzhodu, proti mojemu domu, potem pa v Donavo in v Črno morje!«

V šoli vse nemško, v mestu je govoril malokdo slovensko. Tudi moj učitelj in nadučitelj znata slovensko, a vendar učita samo po nemško. Maribor bi moral biti slovenski, pa ni. Razumeti pa nisem mogel, zakaj ni? Šepet Dravinih valov je v moji duši glasneje odmeval, hrepenenje po mojih ljubih mi je narasčalo. Mislil sem pogosto tudi na Sivko in Dimko, ki ste mi dajali mleko, sir in smetano, v Mariboru sem videl ta živila samo na trgu. Še celo Prijoni in muca sta se mi prikazovala v dušnih obdobjih.

Nekega popoldne me je premagalo domotožje. Skrivaj sem jo potegnili skozi Melje kraj Drave proti Sv. Petru, onde sem jo mahnil urnih korakov na levo navzgor vrh gričevja, odkoder se mi je nudil krasen razgled globoko doli v Slovenske Gorice. Glej jo, tam doli, kako se beli v popoldanskem solnčnem svitu moja domača šola in županj cerkev. Tam blizu mi je preljubi dom! Nemo sem zrl v daljavo, v oči so mi stopile solze, sree mi je močnejše bilo, skrbno sem se ozrl, nikogar ni bilo v bližini. Kakor bi trenil sem bil že na fleh, poljubil sem cesto, rekoč: »Na, nesi ta poljub mojemu zlatemu domu in vsem, ki v njem prebivajo!«, na kar sem se potolažen v srcu vrnil v Maribor. Tega dne sem se zavedal prvič, da ljubim svoje stariše, brata in sestro, svoj ljubi dom in vse, kar je z njim v zvezi. Poljubil sem bil sicer očetu in materi v slovo roko, ta poljub je bil bolj poljub hvalečnosti, bil je poljub vroče

(Mahničem), postane iz socialnega socialističen pesnik ter udarja na politično struno; z estetičnega stališča v tem slabši. Prištevamo ga k realističkim pesnikom. Tak je še Josip Pagliaruzzi-Krihan, umrl premlad, da bi se mogel prav razviti in razmahniti. — K realistom prištevamo pripovednika Josipa Jurčiča (1844 do 1881), pisatelja »Desetega brata«, »Rokovnjačev« (dramatizacija!), »Jurija Kobile« (tendenca!), »Jurija Kozjaka«, »Ivana Erazma Tattenbacha«, »Tugomerja« (zgodovina!) in dr.; dalje Janka Kersnika (glej spominski dan v septembru!), Drja Frana Detela (* 1850), po kliču profesorja oz. ravnatelja, pisatelja »Pegama in Lambergarja« (zgodovina!) in drugih romanov. Med realiste sodijo tudi dr. Josip Vošnjak, bolj važen kot politik (»Spomini!«); Franc Maselj-Podlimbarski (»Gospodin Franjo«) ter Janez Trdina (1830—1905; »Bahovi huzarji in Hiri«). — Vir: Dr. Iv. Grafenauer — Kratka zgodovina slov. slovstva.

25. jan. 1236 umrl sv. Sava. Kot Rastko, sin srbskega kralja Stefana I. Nemanje, rojen 1170 utekel v mladosti v samostan na goro Athos, se zamislil in poglobil tam v svete in učene knjige ter se vrnil tako temeljito pripravljen svojemu bratu Štefanu II. Prvoventčanemu v pomoč, da uredi srbsko cerkev in obvaruje bratov državo pred vojnim požarom, ki je divjal po vsej Evropi. Z diplomatskimi svojimi zmoglostmi oprostil državo in cerkev tučca vpliva, jo nacionalizira in

ljubezni, živo sem čutil resničnost pesnice:

Ljubo doma, kdor ga pozna,
Pregovor stari že pravi,
Torej moj dom
Ljubil Te bom,
Dekler smrt me ne spravi!

O božiču sem radostnim srcem hitel v Slovenske gorice, nič mi ni motilo hrepenenja, da sem nesel v nekolekovanem šolskem naznanilu nemške dvojke, prevladovalo me je nad vse radostno pričakovanje, videti svoje in ljubi dom.

Zvest samemu sebi ljubim tudi danes svoj rojstni dom, a še bolj svojo ljubljeno državo Jugoslavijo, saj je bila ustvarjena s trpljenjem in s krvjo tisočerih mi rojakov tudi za mene.

Danes po 50 letih vladajo med nami vse drugačne razmere, koje je ustvarila svetovna vojna, Maribor je postal naš. Mladina si ponese danes kolektivna šolska naznanila v svojem maternem jeziku domov. Kolek po 5 Din. je za naš žep v tem draginjskem času sicer neprijetna novost, a kdor ljubi svojo državo, ne boče radi tega čezmerno godrnjal, saj se zavedamo, da moramo dajati lačnemu državnemu želodecu več hrane. Ako želodec ne dobiva dovolj hrane, oslabi vse telo. Kdor udriha radi teh novosti po državi, ta ne ljubi svoje države, temveč vidi le svoj žep in samega sebe, ta pomaga slabiti doma in v tujni vrednost naše države — valuto dinarja, ta pomaga našim neprijaznim sosedom do večjih uspehov v njihovi politiki proti nam. Šola, cerkev in dom so dolžni gojiti ljubezen do države, brez katere nam ljubimo svojo državo Jugoslavijo ter ni obstanka. Ljubimo torej svoj dom, bodimo radi, da jo imamo!

Dopisi.

Svetinje. Na Svečnico se je vršil ob prav dobri udeležbi v prostorih g. Zavratnika občni zbor »Bralnega in izobraževalnega društva — Svetinje«. Iz poročil društvenih funkcionarjev je videti, da vlada v kraju veliko zanimanje za društvo, ki se pod predsedstvom neumornega g. Lovra Petovarja krepko razvija. Širi prosveto s predavanji, igrami, knjigami in časopisjem. To je splošni vtis občnega zbora. Pri volitvah je bil enoglasno izvoljen sledeči odbor: Petovar Lovro (predsednik), Simončič Stanek, Polak Vinko, Lukman Matej, Janžek Jožef, Škrinjar Mihael, Bitenc Rado, Polak Ludvik, Friedl Adolf, Zavratnik Al., Tretnjak Franc in Rižnar Štefan. Nato je predaval g. dr. Ljud. Pivko o temi: »Slovenci — graditelji Jugoslavije«. Velezanimivo predavanje, v katerem je predavatelj s konkretnimi primeri pokazal, da so i Slovenci pripomogli razpadu Avstrije. Zborovalci so odličnega predavatelja nagradili z burnim ploskanjem. Velik napredek — le tako naprej!

se napravi za enega najvažnejših nacionalnih faktorjev: pravoslavje in srbstvo sta nerazdružna. Pomen tega za poznejše čase (v dobi turške nadvlade). Udeležnje se tudi kot pisatelj. — Pod Nemanjičji naraščajoča moč srbske države vedno bolj in bolj, zlasti za Stefana Uroša II. (1282—1321), svoj naimogočnejši razmah pa doseže pod vladjo Stefana Dušana Silnega (1331—1355), ki se je dal v Skoplju kronati za »carja Srbov, Grkov in Bolgarov«. Dušan Silni je tudi znamenit zakonodajavec. Uvedel je Srbijo v vrsto uglednih, vplivnih evropskih držav. Njegov sin pa ni imel očetove energije. Mogočna, enotna država je razpadla. Z njim je 1367 izumrla rodovina Nemanjičev. — Vir: Ant. Melik — Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev (Tiskovna zadruga).

Februar: 4. febr. 1815 rojen Jos. Juraj Strossmayer v Osijeku, po očetu nemškega pokolenja, po materi Hrvat. Gimnazija v Osijeku, bogoslovje v Djakovu. V Budim-Pešti Dr. phil. Pozneje še na Dunaju Dr. theol. 1849 postane profesor na bogoslov. fakulteti dunajske univerze, še isto leto imenovan za škofa v Djakovu. Umrl 10. apr. 1905. Njegov pomen v njegovem jugoslovanstvu (gl. »Naš boji za lastno državo« str. 7 sl.). Znan pa tudi po vsem svetu radi svojega nastopa na rimskem koncilu v letih 1868 (proti ustvarjanju dogem) in 1870 (proti nezmožljivosti papeža). Za narod postal zaslužen i kot njegov dobrotvor ustanovitelj »Liceja sv. Kuzma« v Zagrebu itd.

Ribnica na Pohorju. Po dolgem presledku dveh let je tukajšnja podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda na Svečnico zopet nudila lepo prireditev. Diletanti je so uprizorili igro »Nebesa na zemlji«. Vsi brez izjeme so odigrali svoje vloge prav dobro, kakor se je malokdaj videlo na malih podeželskih odrih. Največ smeha je vzbudil sveveda g. Balon, ki je bil v igri in tudi maski izredno dober. Slišali smo tudi par ubranih pesmi moškega zbora. Dasi je zbor maloštevilen, je vendar nastopil z lepim uspehom. Hladnikova »Deklici« in stara, a za Ribnico ne še tudi nova, Zajčeva »U boj« sta najbolj ugajali. Po vspredu se je razvila prijetna prosta zabava s šaljivo pošto, srečolovom in plesom. Prireditev je bila izredno dobro obiskana, le škoda, da prostori niso zadostovali, posebno pri igri, zato niso prišli vsi na svoj račun. Dober obisk naj bi bil vzpodbuda podružnici, da bi se odločila pogosteje za kako prireditev.

Gornja Radgona. Naš Sokol je dobil svoj dom. Kupil je Ratnikovo hišo v sredini mesta za 1.200.000 K in uredi v njej veliko dvorano za telovadbo in prireditve. Tako postane Sokol središče našega družabnega in kulturnega življenja. Saj smo dozdaj bridko pogrešali strehe za razne naše kulturne in narodne organizacije. Zato bodi izrečena odboru iskrena zahvala za njegovo energično odločitev. Sedaj pa naprej in kvišku!

Rogaška Slatina. Tukajšnja obrtna zadruga je imela v nedeljo občni zbor z volitvijo novega odbora. Volitve so se izvršile nepravilno in se je zato vložila pritožba na okrajno glavarstvo. Sploh imamo v tej zadrugi čudne razmere. V komisijah za oproščanje vajencev je vedno vse narobe: krojače in šivilje oproščajo čevljarji, čevljarje krojači ali mizarji itd. Med obrtniki je žal premalo zanimanja za svojo strokovno organizacijo, ker sicer ne bi mogli pripuščati, da imajo zadrugo v rokah ljudje, ki jim je napredek obrtništva deveta briga.

Mozirje. Občina trga Mozirje je vsled novih volitev vendarle prišla v spretno roke. Za župana je izvoljen g. Matija Goričar, trgovec in posestnik v Mozirju, svetovalcem pa gg. Ivan Veit, kolar, Franc Celinšek, gostilničar in trgovec ter Jože Matjaž, lončar, vsi v Mozirju. — Novi odbor čaka nešteto nujnega in trudopolnega dela. Spretno vodstvo in odločni nastop novega župana nam je pa jamstvo, da bo odstranjena dosedanja zanemarjenost.

Guštanj. Tukajšnja požarna bramba je imela kakor navadno 2. tm. svojo plesno veselico. Ni bilo še dosti, da je odbor razpošiljal nemška vabila in tako zvelkel čimveč nemškutarje! Da bi imela veselica kolikor toliko nemško lice in nemški značaj, je predsednik požarne brambe, krojaški mojster Schaffer naročil iz Maribora nemške pevce. Četudi se je to tajno zgodilo, vendar smo to zvedeli in Schafferjeve račune prekrizali. Ude-

in kot prvobornitelj za narodno, slovansko bogoslužje. Vir: Dr. Bogdanović — Pregled književnosti hrvatske i srpske, knjiga druga, str. 583—589. — H. Wendel: Aus dem südslaw. Risorgimento.

17. febr. 1865 rojen Silvije Strahimir Kranjčević v Senju; tu i gimnazijec, nato v Rimu bogoslovec. Odpuščen kot nepoklican za duhovski stan postane učitelj in pride 1886 v Herceg-Bosno v različne službe. 1894—1903 urednik leposlovnega lista »Nada« v Sarajevu. Umrl 29. okt. 1908 v Sarajevu. Njegova književna značajka je simboliški realizem, mestoma tudi proticerkven evanđeljski nazor. Simboliko in sarkazem razvija v svojih socialno tendenco zasledujočih pesmih — pesimizem je od njega nerazdružljiv karakteristikon. — Po duhu in po notji mu je soroden sodobnik Ivo Knez Vojnović, pesnik Dubrovnika (»Dubrovačka trilogija«) in življenja v njegovi okolici (»Smrt majke Jugovića«, »Lazarevo vaskresenje«). Drug Kranjčeviću soroden sodobnik je Ante Trešić-Pavičić, danes naš poslanik v Združenih državah ameriških. Njegova lirika se nagiblje k filozofiji; pozna se nekoliko vpliv Italijana Carduccija, nekoliko pa spominja na Poljaka Slowackega. — Med srbskim delom našega naroda bi Kranjčeviću še najbolj odgovarjal Vojislav Ilić (1862—1894). — Vir: Dr. Bogdanović, Pregl. knj. hrv. i srp., str. 890—902 et passim.

(Dalje prihodnjik.)

ležba od strani Slovencev je bila tako močna, da so se morali nemškutarski Guštanjčani z Mariborom vred prepričati, da tla za nemškutarijo tudi tu niso več pripravna. To je bilo škripanja z zobmi, biskovitih pogledov in slišalo se je mnogo pridruženih kletev. Mariborčani pa so se zakleli, da v Guštanj ne pridejo nikoli več! Največja hvala pa gre libeliškimi fantom, ki so prišli na veselico v tako lepem številu. Srečna občina, ki ima tako zavedne fante. Naj bodo za vzgled drugim občinam Mežiške doline! — Gospodu Schafferju pa svetujemo, da pusti nemškutarsko politiko pri miru, ker se za njega ne izplača več! Slovenci ostanejo gospodarji Mežiške doline, ko že Schaffarja nikjer več ne bo! G. Schaffer pa naj ve tudi, da ga strogo opazujemo na njegovih poih in da vodimo evidenco o njegovih izrazih in govorih. Tudi stene imajo ušesa! — Gospodarja »Svobodec« g. Dobravca si bomo zapomnili, kajti vedno gobezda, da je samota za vsakega kovinarja, ki je »Sokol« ali »Orjunaš«. Mi pa ostanemo, kar smo, kovinarji pa tudi lahko ostanejo, kar so.

Pomorstvo.

Sedanost in bodočnost našega pomorstva.

Običaj predavanja v mariborski Ljudski univerzi minoli ponedeljek zvečer je bil zadovoljiv; lahko trdimo, da se ga je udeležilo okoli 200 oseb. Žal da nismo videli zastopnikov naših gospodarskih krogov, dasiravno je naš pomorski razvoj eminentno gospodarski problem. V trenutku, ko smo dobili nekoliko več opore na morju, je postalo vprašanje trgovske mornarice praktična trgovska zadeva, ki je naši gospodarski krogi v lastnem interesu ne bodo smeli zamenjati. Predavatelj g. R. Črnić iz Zagreba je znani strokovnjak; njegova predavanja o našem pomorstvu morajo zanimati vsakega državljanca, prav posebno pa še človeka gospodarske prakse. Slušatelji so mu bili za lepo, pregledno in jasno predavanje zelo hvaležni in so ga ob koncu nagradili z burnim aplavzom. Pedajam na kratko vsebino njegovih izjavljaj:

Uvodoma je g. Črnić z zanosnimi besedami opisal prazgodovino prihoda Slovanov na Adrijo in njihovo naglo aklimatizacijo na morskih obalah. Ko v kaleidoskopu je podal celo vrsto primerov, ki kažejo, kako sposobni so vsakdar biti naši pomorščaki, a žal le v tujih službah.

Nato je omenil, da je Jugoslavija stoprav po sporazumu Trumbić-Bertolini došla l. 1920 do svoje narodne trgovinske mornarice. Dasi je ta jako pohabljena, predstavlja vendarle jedro bodočega prosperiteta Jugoslavije na morju.

Zanimivi so statistični podatki, ki jih je podal g. predavatelj o naši hrvatski

mornarici: Imamo 4 oceanska paroplovna društva in sicer:

1. »Atlantska plovidba Ivo Račić«, dd. s sedežem v Zagrebu, ki ima 10 ladij s 36.674 ton ladijskega prostora.

2. »Oceania«, ki je te dni prenesla svoj sedež iz Trsta v Beograd. Ima 7 parnikov s 18.347 brutto ton ladijskega prostora.

3. »Dubrovačka Parobrodsko Plovidba« s sedežem v Dubrovniku z 9 parnikov s 27.629 brutto reg. ton ladijskega prostora.

4. »Ugarsko-Hrvatsko d. d. za slobodnu plovidbu« na Sušaku s 5 parnikov z 18.887 brutto reg. ton ladijskega prostora.

Od obalnih parobrodskih društev imamo »Jadransko plovidbo«, ki razpolaga z 82 parniki.

To ladjevje, ki šteje skupaj 142 parnikov, predstavlja gros naše flote. dočim jedrenice in majhne ladje služijo pomorskemu obalnemu prometu. Teh ladjenic je po zadnjem službenem štetju iz l. 1921—666 s skupaj 11.000 tonami. — Vsa naša mornarica je tedaj štela leta 1921 — 808 ladij s 139.000 tonami, od teh 34 parnikov za dolgo in oceansko plovbo, 112 pa za obalno plovbo.

G. Črnić je nadalje govoril o subvencioniranju naših obalnih paroplovnih društev in je omenil porazujoče in žalostno dejstvo, da je ena izmed naših obalnih paroplovnih družb dobila za l. 1923 od države 13.552.765 din subvencije, a še to je na papirju. To je toliko kot nič!

Z živimi besedami je opisal razumevanje in skrb italijanske vlade za svoje pomorstvo in je aludiral na nesposobnost naših odgovornih činiteljev, ki je kažejo v vitalnih vprašanjih naše Adrije.

Bavil se je s vprašanji luk, železniške zveze z zaledjem, svetilnikov, pomorske propagande med masami, v šolah in v obitelji.

Karakterističen je bil primer, ki ga je navedel da pokaže kako malo je razumeval nek naš minister pomorski promet, ko je na vprašanje o budžetu pomorskih svetilnikov odvrnil: »Pa naj ladje ne plovejo po noči!«!

Dotaknil se je tudi najaktuelnejšega dogodka: italijansko-južnoslov. pogodbe v Rimu. Treba je računati z realnimi dejstvi, zato je naloga naših trgovskih krogov, da izrabijo sedanji položaj in placirajo svoj kapital na Reki, ki jo moramo osvojiti ekonomsko, ker je potem ne bo težko dobiti politično.

Zeleti bi bilo, da bi g. Črnić, ki se toliko trudi za pomorsko propagando, povabila naša narodna društva tudi v druga slovenska mesta, zlasti v Ljubljano in Celje. Spretnost in interesantnost, s katero g. Črnić razpravlja o vprašanju naše nacionalne bodočnosti na morju, ho opozorila najširše ljudske vrste, da je naš razmah na morju eden najosnovnejših pogojev ekonomskega napredka Jugoslavije v koncernu evropskih držav.

Sokolstvo in Reka.

(Vsem bratom in sestram).

Usoda Reke je za enkrat zapečatena. Javnost ocenja to zgodovinsko dejstvo odgovornih državljanov po zlih posledicah in po zasluženih dobrinah, ki se obetajo našemu narodu tostran in onostran naše sedanje državne meje. Končne sodbe izreče zgodovina.

Istina je, da je marsikdo pričakoval več uspehov za nas in da se podpisani na rimski pogodbi pokopali premožne nade, ki je lajšala težke eksistence in neutočljivo pričakovanje naših neodrešenih bratov in sester.

Kar nam je naklonila trda sedanost, ni dar pravične usode, nego je le nova vzpodbuda k nadaljnjemu, nikoli mirujočemu delu za osvobodjenje vseh pripadnikov našega naroda in za njih združitev z nami v eni in nam vsem skupaj domovini. Še danes štejemo pol milijona svojcev, ki so na milost in nemilost izročeni tujemu jarmu. Njih usoda ni in ne sme biti z rimsko pogodbo zaključena za vedno! Zanje se začneja le nova doba bridkih preizkušenj, novih težav in duševnih muk, ki se izliva v val nemega hreččenja po naši ljubezni in nezmanjšane zvestobe do redne zemlje in krvi.

Tem bratom in sestram veljajo naši iskreni, bratski pozdravi! Njim veljaj

naše ponovno zagotovilo, da tudi po rimski pogodbi nismo pozabili nanje, ampak da so posledje še bliže našim srcem saj ne more med nje in med nas postaviti meje nobena sila, ker ni nobena sila postavljena na temelj večne pravde!

Vse brate in sestre v osvobojeni in ujedinjeni domovini pa pozivljamo, naj jim bo neodrešena naša zemlja neprestano v spominu in naj zavestno, vztrajno in z podvojeno požrtvovalnostjo izvršijo svoje naloge Sokolstva — obračajo svoje poglede in misli v bodočnost, ki ho z našo podporo in pomočjo dovoli jaka, samozavestna, odločna in pripravljena, da prežene črno noč robstva z zlato zoro svobode!

S tem pozivom izvršujemo sklep odborove seje z dne 27. januarja 1924. in pošiljamo vsem bratske pozdrave!

Zdravo!

—□—

Občni zbor Sokolskega društva v Središču ob Dravi. Na Svečnico, dne 2. febr. je imel središki Sokol ob obilni udeležbi članstva svoj redni letni občni zbor, ki je bil pravo zrcalo izredne društvene delavnosti v pretečenem letu in ponovno pokazal, da je sokolska misel pognala v Središču in okolici globoke korenine. Brat starosta Franjo Kočevar je podal uvodoma splošen pregled o delu v društvu v preteklem letu ter o društvenih

Celjske vesti.

Celjske mestno gledališče. V soboto, dne 9. tm. ob 16. uri se vrši druga repriza mladinske igre »Zakleti princ« za celjske šole po znanih cenah.

Glasbena Matica v Celju je priredila v nedeljo dne 3. tm. v mali dvorani hotela Union pevski koncert, ki je bil zelo dobro obiskan. Nastopil je s solo točkami član ljubljanske kr. opere g. dr. Aleks. Rigo, na klavirju ga je spremljal g. Janko Ravnik, profesor Glasbene Matice v Ljubljani. G. Rigo je znal s svojim ljubkim glasom in umetniško rutino fascinirati občinstvo do konca, tudi je, dasiravno rodom Rus, kazal lepo in pravilno izgovarjavo. Na glasovirju ga je spremljal g. Ravnik z izredno lahkoto in spretnostjo. Izrazila se je želja, da bi nastopil tudi samostojno enkrat v Celju. Ves večer sta žela oba umetnika obilo priznanja in ploskanja, kar naj jima služi v dokaz velike hvaležnosti muzikalne publike.

Zveza jugoslovanskih železničarjev — podružnica Celje — priredi v vseh gornjih prostorih Nar. doma v soboto, 9. tm. svoj II. železničarski ples v korist onemoglim železničarjem, njihovim vdovam in sirotam. Začetek ob 20. uri.

Iz celjske mestne plinarne. V ponedeljek, dne 4. tm. se je vršila prva seja odseka za sanacijo mestne plinarne. Sklenilo se je reducirati osobje. V kratkem se vrši v Gospodinski šoli poskusno kuhanje s plinom in z navadnim kurivom, da se lahko gospodinjje same prepričajo o prednostih plina. Konečno se je sklenilo odposlati obratovodjo mestne plinarne na Dunaj, da prouči nove plinske naprave za kovače in ključavničarje ter v drugih industrijskih podjetjih.

Radi stanovanjskega urada pred sodiščem. Zadnji čas so se raztresle o poslovanju stanovanjskega urada v Celju razne govorice. Kako neosnovane so, kaže sledeča sodniška slučaj: Krojač Otmar Zidarič je meseca oktobra v »Poslanem« brez stvarnih dokazov krivil pristranskega postopanja in podkupljivosti. Bil je pred celjskim okrožnim sodiščem obsojen na 20 D denarne globe. — Pred istim sodiščem se je zagovarjal občinski odbornik Anton Štern, ki je predbacival v ne baš izbranih besedah članu stanovanjskega razsodišča, da ne vrši pravilno svoje dolžnosti. Plačati mora 100 D denarne globe. In tako čaka na razčiščenje še par drugih slučajev.

Izpred sodišča.

Prevejan goljuf.

46-letni, k Sv. Kungoti, okraj Konjice, pristojen Jurij Malec, ki je že 7-krat predkaznovan, se je zagovarjal pred okrožnim sodiščem radi hudodelstva goljufije in prestopka tatvine. — Malec je goljuf po poklicu, ki se preživlja izključno le z goljufijami ter se klati iz enega kraja v drugega, da mu oblastva ne bi prišla prehitro na sled in da lažje oško-

financah. Bodril je brate in sestre na nadaljno požrtvovalno delo. Na to so podali podrobna poročila še po vrsti: brat načelnik Vitori o telovadbi, br. Najzar kot načelnik kulturno-prosvetnega odseka o delovanju na prosvetnem polju. Društvo, ki razpolaga s prekrasnim gledališkim odrom, je imelo med letom tri dobro uspele gledališke predstave in več lepih predavanj in družabnih prireditvev. Lepo poročilo je podal tudi tajnik, br. Venigerholz, iz katerega se je dalo med drugim posneti tudi razveseljivo dejstvo, da se je med letom tudi število članstva povečalo. Iz poročila društvenega blagajnika, br. Mlinariča in blagajnika Sokolske gradbene zadruge br. Klemenčiča je bilo razvideti, da je imelo društvo izredno velik denarni promet in za podeželsko društvo naravnost krasne dohodke, da pa bo treba še mnogo požrtvovalnosti, da se izplačajo vsi stroški zgradbe Sokolskega doma. — Pri volitvah je bil izvoljen po večini stari odbor s svojim dosedajnim požrtvovalnim starostom bratom Kočevarjem na čelu. Z ozirom na dejstvo, da ima društvo svoj močen pevski zbor in svojo godbo, ki šteje 23 mož, se je kulturno prosvetni odsek razširil v toliko, da ima sedaj dramatični, pevski in godbeni pododsek po enega zastopnika v glavnem odboru. Pri slučajnostih je spregovoril tudi zastopnik Mariborske sokolske žu-

duje svoje žrtve. — Dne 18. julija 1922 je odslužil pri okrajnem sodišču v Slov. Bistrici svojo kazen 4-mesečnega zapora. Par dni nato se je pojavil v Mariboru ter goljufal več trgovcev, katerim je pravil, da je posestnik iz Hočkega Pohorja in da ima večjo množino lepih in suhih bukovih drv prav po ceni na prodaj. S trgovci je sklenil dobavne pogodbe ter so mu izročili nadavke in sicer Marija Gerlič 5. in 8. avgusta 1922 3000 K, pivovarna Götz 24. avg. 1922 2000 K, tvrdka Tonejc in Franc Rozman 26. avg. 1922 4000 K, Marija Šuligoj 2. oktobra 1922 800 K, Maks Vizjak 13. okt. 1922 2000 K. Vse te kupčije so bile izmišljene in Malec ni dobavil nobenih drv. Dne 6. novembra se je priklatil k Št. Lovrencu na Pohorju, kjer je ogoljufal Jožefo Novak za 800 K. Nato se je podal 7. novem. 1922 v Konjice, kjer je bil aretiran, ker je tudi tam ogoljufal jedno stranko. Dne 6. decembra 1922 pa se mu je posrečilo pobegniti. Nato se je klatil po Ptujskem polju ter zopet goljufal. Bil je 19. jan. 1923 zasačen od žandarmerije ter izroččen okrajnemu sodišču v Ptuj, ki ga je obsodilo na 2 meseca zapora. V zaporih je goljuf zbolel in je bil zato premeščen v ptujsko bolnico, odkoder je dne 19. marca zopet pobegnil ter se neznanu kje potikal okrog. Meseca septembra II. se je pojavil zopet na Pohorju in vstopil v službo pri Antonu Švajgerju na Kumu pod napačnim imenom. Par dni je delal in ukradel nato svojemu službodajalcu cajgaste hlače v vrednosti 400 K ter z njimi izginil. Ko pa je ukradel v noči na 27. oktobra II. Matiji Škribe v Št. Lovrencu na P. dva domača zajca, so ga o-rožniki izsledili v neki koči na Kumu in ga aretirali. Sodba se glasi na 6 mesecev ječe.

Na potu v prisilno delavnico.

23-letna v Hoče, okraj Maribor, pristojna Matilda Kovačič, ki je radi tatvine in potepustva že 11-krat predkaznovana, je bila pri Mariji Moro v Mariboru, Ipavčeva ul. 55, kot delavka zaposlena. Dne 10. novembra II. je ukradla svoji delodajalki 4000 K gotovine, par čevljev, double verižico, žensko spodnje krilo, ženske spodnje hlače, jedno brisačo, žensko čepico, črno krilo iz sukna in usnat pleten pas. Osumljena je nadalje, da je v času od 29. do 30. oktobra II. odnesla Antoniji Jančič v Hočah par čevljev. V prvi polovici meseca novembra II. pa se je potepala v Mariboru in v Celju in ne more dokazati, da bi se preživljala na pošten način. Kovačič prizna očitane ji tatvine, izvzema gotovine v znesku po 4000 K in trdi, da je ukradla gotovine le 3200 K. Taji pa, da bi se v prvi polovici novembra potepala brez dela okrog. Pred okrožnim sodiščem je bila obsojena radi hudodelstva tatvine in prestopka po čl. 6 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi na 14 mesecev težke ječe ter se je izrekla dopustnost oddaje v prisilno delavnico po prestani kazni.

Ne pozabite naročnine!

pe, brat Schaup. V laskavih besedah se je izražal o delovanju Središkega Sokola, ki si je zgradil tako lep Sokolski dom, opozarjal na nekatere pomanjklivosti in dajal blagohotne nasvete za bodoče poslovno leto. Tudi mladi naš brat Žerjav nam je podal lepe smernice za naše nadaljno delovanje. — V zaključnih besedah je brat starosta ponovno bodril članstvo k nadaljni požrtvovalnosti in opozarjal na žalostne posledice, ki bi nastale, če bi društvo omagalo pod težkim gnotnim bremenom ter zaključil ta izredno lepo uspehi občni zbor. — Za tem so priredile članice malo čajanko, pri kateri so ostali brate in sestre še nekaj časa v bratskem razgovoru skupaj. Prvič je nastopil društveni mešan zbor in zapel ubrano par narodnih pesmi, mladi na pa se je ob zvokih Sokolske godbe parkrat zavrtela. Pomembna pa ostane ta čajanka za naše društvo radi tega, ker so se pri tej priliki izravnala na res bratski in pristrani način nesoglasja in razčistila nesporazumljenja, ki so žal že dalj časa trajala med nekaterimi odločnimi člani Središkega Sokola in vsled katerih je trpelo društvo in vsa napredna stvar v našem trgu. Upajmo, da bo de sedaj tega za vselej konec. Na vsa napredno javnost je napravilo to najlepši utis in vsi se tega veselimo, ker vemo, da bratska sloga jači, a nesloga tlači. Zdravo!

Mariborske vesti.

Maribor 6. februarja 1924.

m VSEM DRUŠTVOM IN KORPORACIJAM. V najkrajšem času pošljem vsem p. n. društvom in korporacijam peticijo za subvencijo narodnega gledališča v Mariboru v podpis. Ob tej priliki naprošam vsa društva, da takoj peticijo podpišejo in opremijo z žigom, ker je zadeva jako nujna.

V. GRČAR, župan.

—□—

m Trafikanti so naprošeni, da vrnejo neprodane časopise najkasneje do 10. vsacega meseca.

m Vsemu prebivalstvu! Zadnji čas se množe slučaj, da se posamezniki bodisi osebno bodisi telefonično obračajo na naše uredništvo v zadevah, ki se ne tičejo uredništva (oglasit. itd.). Opozorjamo vsakogar, da se v takih zadevah obrača na upravo lista in sicer ali osebno v prostori uprave v pritličju tiskarne ali pa telefonično na št. 24 (in ne 276, ki je številka uredništva).

m Smrtna kosa v policijskih vrstah. Včeraj so pokopali pol. detektiva Tratnika, nocoj po noči pa je preminul poveljnik javne varnostne službe v p. g. Anton Majdič. Pokojnik je pred vojno služboval v Trstu, po prevratu pa je prevzel varnostno službo v Ljubljani. Čez nekaj časa je bil premeščen v Maribor, kjer se je odlikoval kot energičen in vesten policijski organ. Lansko leto so ga v pokojili. Tako smrt počasi reducira policijske vrste!

m Ljudska univerza. Prihodnji ponedeljek 11. tm. bo predaval g. A. Skala, strokovni učitelj, o početku in razvoju psihoanalize. To je nova panoga psihologije, ki sloni na eksperimentalnih metodah in ki ima tudi praktičen pomen. Danes je pogosto slišati o vprašanju duše in duševnosti; problem je silno težaven in si znanost le z največjim trudom krči pota. Vskogar bo tedaj zanimala psihoanalitična metoda, ki nam pojasnjuje marsikatero skrivnost našega duševnega življenja. Naj se nihče ne ustraši tujk, ki smo jih morali uporabiti v teh vrsticah; preverjeni smo, da bo predavatelj obravnaval snov kar najbolj poljudno in razumljivo. Opozorjamo že danes na ponedeljkovo predavanje.

m Ocenjevalne komisije za nove gostilniške takse. Jutri začno poslovati pri tokajšnjem finančnem ravnateljstvu ocenjevalne komisije za določitev novih taks za gostilne, kavarne in druga podobna podjetja v smislu zakona o takсах. Poslovalo bo dvojje komisij pod predsedstvom višjega finančnega uradnika; člani pa so okrajni finančni pregledniki in v to svrhu izvoljeni zastopniki gostilničarjev iz posameznih krajev. Jutri so na vrsti okraj Brežice, Prevalje, Sv. Lenart v Slov. goricah in Gornja Radgona. Eni komisiji predsedujejo finančni ravnatelj g. dr. Povalej, drugi pa fin. svetnik g. dr. Valjavec.

m Načelstvo Kola Jahačev Sokola v Mariboru ima redno sejo v četrtek dne 7. febr. ob 20. uri.

m Konferenca za novi vozni red na naših železnicah se je vršila v ponedeljek v Mariboru skupno z zastopniki Avstrije in Madžarske. Našo žel. upravo sta zastopala viš. rev. Petek in Majcen. Slo je sploh tudi za preureditev žel. omrežja. Glavna proga bo v bodoče Beograd—Zagreb—Jesenice. Postojna—Maribor bo baje odslej postranska proga. V novem voznem redu bo tudi že proga Ormož—Hodoš.

m Nemški hišni posestniki in slovenski najemniki. Že ponovno smo dobili pritožbe, da nemški hišni posestniki kažejo tudi v odnošajih napram najemnikom svoj nacionalističen žalec. Drugače si namreč ni mogoče razložiti raznih škand, navijanja najemnine in drugih neprijetnosti, ki so jih v nekaterih hišah najbolj deležni ravno slovenski najemniki. Tako je neki hišni posestnik, izrazil narodni nasprotnik, povišal slovenskemu najemniku mesečno najemnino od 3000 K na 7800 K in sicer v času od januarja do novembra H. Tega povišanja pač ni mogoče utemeljevati z dviganjem cen, ker draginja ni delala takšnih skokov. Že ta primer kaže, kako bi bilo v Mariboru, če bi si nemški hišni posestni-

ki pridobili popolnoma proste roke. Slovencem bi tako poviševali najemnino, da bi jih uprav izrinili iz stanovanj in potem bi bilo dovolj prostora za vse, ki so »volkstreu und staatsreu«.

m Neprijetne posledice slabe vožnje. Zadnjič smo poročali, da je bila vložena ovadba zoper Dragotina Ž., ki je v Dvorčkovih ulici zavozil na kup gramoza in prevrnil koleselj z otroci vred. Ž. pa je ovadil policiji, da je to neprijetno situacijo izrabil nek spreten tat in mu izmaknil veliko plahto, ki jo ceni na 2000 D. Torej je vendarle v vsakem oziru prav, če voznik upošteva cestno-policijske predpise.

m Prepirljiva strica z dežele. Včeraj sta se pred neko gostilno na Koroški cesti hudo sprla dva posestnika iz okolice, Rafael H. in Jože P. Šlo je za velevažno vprašanje: za neko kravo. Izprva diplomatski spor se je razvil v dejansko bitko, kateri je napravil konec stražnik. — Pravzaprav pa so se menda prepirali med sabo »vinski duhovi«, in če njili ne bi bilo, bi gospoda posestnika prav gotovo rešila kravji problem brez večjih zapletljivajev.

m Ponočna bitka s krvavim izidom. Danes se po mariborskih kottiških mnogo govori o pravi pravcati bitki med razgrajči in stražniki, ki se je vršila nocoj pozno v noči. Govorice so, kajpa, pretirane; ljudska fantazija hoče pač imeti za vsako ceno nekaj romantične snovi a la Čaruga in če ni kaj večjega, pa se sicer neznatni dogodki malce povečajo in razširijo. O nocojšnji mariborski bitki smo prejeli sledeče avtentično poročilo: Sinoči sta v gostilni Vlahovič popivala dva mesarja, junaška sina »čovječanske in mirotvorne republike«. Eden izmed njiju Mirko V. je znan razgrajč in policijski svat. Ko sta se napila, jima je zavrela vroča kri in sta jela kar meni nič tebi nič razbijati steklenice in razgrajati. Gostilničar se je naveličal njune surovosti in je poklical stražnika. Prihitela sta dva moža postave in poklicala mesarska junaka na odgovornost. To pa je mirotvorna rojaka razgotovilo in sta zlomila mizo iz trdega lesa ter vsak z eno nogo udarila po stražnikih. Izkoristivši zmedo sta jo jadrno smuknila skozi vrata in zavila nekoliko po Meljski cesti, stražnika pa za njima. Medtem sta prišla na pomoč še dva stražnika, zato sta mesarja pobegnili proti mestnemu parku. Redarji so ju zasledovali in ko so se srečali v parku, sta razgrajča ponovno izzivala. En stražnik je oddal iz revolverja dva strela v zrak. Mirotvorna republikanca pa sta se drzno vrgla na stražnike. Eden izmed njih je v obrambi izdril sabljo in udaril Mirka V. po glavi, komolcu in roki, da mu je začela teči kri. Tega so ujeli, dočim se je njegov tovariš izmuznil in skril v nočni temi. Mirka V. so morali pepeljati v bolnico, njegovega tovariša pa še iščejo in bo najbrže tekom današnjega dne aretiran. G. Vlahovič ima okoli 1600 Din. škode.

m Grajska klet. V sredo 6. februarja po koncertu G. Matice odprto čez pol ure. V četrtek 7. februarja koncert nar. žel. gl. društva Drava. Začetek ob 20. uri.

m Velika kavarna. V četrtek 7. febr. tm. Elitni koncert s sodelovanjem muzikaličnega Ario Willada Margilles in pojačenim orkestrom. Vstop prost.

m Mestno kopališče ostane tekoči teden radi čiščenja parnega kotla zaprto.

m Uradniška menza se nahaja na Slomškovem trgu 17 (v Kazini). Hrana stane dnevno 50 K. Sprejemajo se državni in zasebni uradniki.

m Usmilite se otroka! Petletni otrok revne vdove prosi z dvignjenimi rokami, naj se ga usmili dobra rodbina brez otrok in ga vzame za svojega, ker je sicer izročen gladi in smrti. Informacije daje in ponudbe sprejema naše uredništvo.

Narodno gledališče.

REPertoire:

Sreda, 6. febr. Zaprto.

Sreda, 6. febr. Zaprto.

Četrtek, 7. febr. »Onstran življenja«, Ab. D.

Petek, 8. febr. »Pri treh mladenkah«, Ab. A.

Nedelja, 12. febr. ob 15. uri »Lumpacij vagabunda«. — Ob 20. uri »Janko in Metka«, Ab. E.

—□—

Sprememba repertoarja. Radi nepredvidenih zapred se repertoar v toliko spemini, da se igra v petek 8. febr. mesto javljene predstave »Mercadeta« opereta »Pri Treh mladenkah« in sicer za ab. A.

Kultura in umetnost

BALZACOV »MERCADET« NA MARI-BORSKEM ODRU.

Balzakov »Mercadet« je nekam cinična komedija. Njen humor je suh, težak, šegav; tako se šalijo ljudje, ki bi radi z zbadanjem skrili svoj gnev ali zagrenjenost. Balzac se je v »Mercadetu« narogal i sebi i svojim upnikom, zakaj noben njegov življenjepisec ne pozabi omeniti, da je Balzac do zadnje ure tičal v dolgovih. Tudi vanj — Kreza duha — so se neprestano zaletavali sitni denarni stiskači, špekulanti in oderuhi, ki nič niso hoteli slišati, da bi smel slaven mož — in Balzac je bil trdno prepričan o svoji slavi — zaostajati z obrestmi ali pa odlagati plačevanje dolgov na praznik sv. Nikolija. Mercadet v krogu omejenih upnikov je tedaj Balzac sam, vse drugo pa je duhovito zamišljena satira na račun pariških trgovcev in borznih špekulantov. Posamezni značaji so začrtani plastično in živo, prav posebno pa Mercadet.

Mercadeta je kreiral g. Grom. Ugotovili smo že, da ima za karakterne vloge precej igralske rutine in da si nikdar ne posega kdovekako globoko in se tudi ne zmeni mnogo za umetnostno originalnost svojih značajev, je vendar vsekdar tako učinkovit, da potegne tudi slabše močič za sabo. Njegov Mercadet je dokaj plastičen, zlasti v 2. in 3. dejanju. Pri pomnil bi le to, da je Balzacov Mercadet manj oblasten in osoren, a zato bolj lokav in priliznen, kakor vsi prebrisani ljudje, ki hočejo preslepiti druge. Mercadet g. Groma je bil zlasti v 1. dejanju nekoliko pretrd. Mož namreč uživa v lastni duhovitosti; je artistična natura v trgovskem svetu. Z naslodo opazuje, kako njemu — superiornem značaju — gre do omejeni ljudje na limanice. Če bi bil tedaj g. Grom nekoliko bolj mehak, nasmehljan in priliznen v igri — tako po priliki, kakor mora biti na pr. Hlestjakov v »Revizorju« — bi bila očitnejša tista stran Mercadetovega značaja, ki jo je Balzac najbolj podčrtal: vzvišenost špekulanta-genija nad špekulanti-obrtniki. V splošnem pa lahko g. Grom šteje Mercadeta med svoje uspele vloge. Izmed upnikov je bil najboljši g. Kovič kot »papa Violette«. V kreacijah g. Koviča spoznaš na prvi pogled umetniško pristnost; on je vsekdar samonikel in njegove figure nimajo samo jasne plastike, ampak tudi izrazito psihologijo. Popolnoma zadovoljiva sta bila tudi g. Zehrer (Goulard) in Tovornik (Pierquin). Julijinega izvoljenca Minarda je podal stari znanec našega gledališča g. Železnik z znano karakteristikom svoje igre: lirična, ženska plastika, mehke kretnje in glas. G. Skrbinšek je kreiral lahkoživca, Mercadetovega kongenjalnega »zeta« De la Brive. Po mojem občutku je bil njegov De la Brive plastičnejši in pristnejši nego katerakoli dosedanja njegova figura. Kontrast med njim in Mercadajem je bil podan z vidnim umevanjem; a z druge strani se je jasno črtala sorodnost obeh značajev, njihna vzvišenost nad omejenim meščanstvom. G. Rasberger (Verdelin) in Topavac (Mericoourt) sta bila dobra. Isto velja o obeh ženskih vlogah: gđ. Šturmovi (gospa Mercadet) in gđ. Kraljevi (Julija). Ženske vloge kakor tudi vloge obeh prijateljev in služinčadi so le pomožno sredstvo, inventar, ki je potreben, da se pokaže v vsej plastičnosti konflikt izrazitih osebnosti: Mercadeta — De la Brive — Minarda in treh upnikov. Služinčad v Mercadetevi hiši so podali: g. Harastovič, gđ. Petkova in Savinova. G. Kovič je režiral »Mercadeta« v dobrem realističnem stilu in z umevanjem, ki mu ga ni mogel nihče odreči pri vseh njegovih dosedanjih režijah.

Razpoloženje je bilo animirano, gledališče polno. Po drugem dejanju so igralce trikrat poklicali na oder. »Mercadeta« je po splošni sodbi uspela in mi-kavna vprizoritev. I-us.

—□—

x Takšni in pristojbinski pravilnik. V Ljubljani 1924. Založila Tiskovna zadruga. Str. 240. Cena 42 D, po pošti 1.50

D več. K zakonu o takсах in pristojbinah je izdala sedaj Tiskovna zadruga. še obsežni takšni in pristojbinski pravilnik, ki zakoni razlaga in spopolnjuje. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

x Razstava karikatur. Na inicijativo Umetniškega Odjeljenja se je sestavil odbor za prireditev skupne razstave vseh karikaturistov v naši državi. Ideja za prireditev take razstave se je pojavila že pred nekoliko meseci in je potekla iz prepričanja, da bo vedra umetnost karikaturistov našla mnogo interesa v naši publikli. V tem času, ko se ustaljajo notranje in zunanje razmere, bo kazalo naše umetniško, politično in socijalno življenje v karikaturi prijazen smehljaj na celokupno vznemirjenost sedanje dobe. Razstava se odprti v Beogradu početkom meseca marca tega leta in bo trajala deset dni. Ob tej priliki poziva odbor vse karikaturiste, da pošljejo svoja dela v teku enega meseca (23. dne februarja 1924), da bi se mogla pravočasno izvršiti vsa pripravljajna dela. Postavljena je žirija strokovnjakov, ki bodo izbirali in razporejali poslano slike. Podrobni program razstave se objavi naknadno. Vse pošiljatve je treba nasloviti: Odboru za priredjivanje izložbe karikaturista. — Umetniško Odjeljenje — Kneginje Ljubice, 34 Beograd.

x Agrarna biblioteka. IV. knjiga. III. ja Bošnjak: Težačka hemija. — Za sve, a specijalno za naše dosta zaostale poljoprivrednike, od prijekje je potrebe, da znaju temeljna načela hemije, grane znanosti tako važne za tumačenje svih pojava, koje se dogadaju, u našoj prirodi. Naš zemljoradnik ore, sije, žanje, prerađuje svoje proizvode, a dane zna upotre kako dolazi do svojih plodova, zašto su jedamput bolji, a drugi put lošiji, i da ne zna kako bi poboljšao svoj proizvod i kako bi sprječio loše pojave, koje mu njegov proizvod uništavaju. Gosp. Ilija Bošnjak, uvidivši neophodnu potrebu knjige o poljoprivrednoj hemiji pisane lakim narodnim stilom za našeg gospodara, nije žalio ni truda ni vremena, da uvede naše zemljoradnike u ovu granu znanosti da time dade mogućnost našim zemljoradniku, da dodje do znanja, koje će mu donijeti neizmjerne koristi kod obradivanja svoje rodjene grude. Svim našim poljoprivrednicima najtoplije preporučamo ovu knjigu, a upozoravamo i naše prosvjetne vlasti, koje bi je mogle pribaviti za naše osnovne škole i preporučiti svim poljoprivrednim institucijama. Knjiga može se nabaviti u svim knjižarama i u uredništvu »Meje«, Zagreb, Sudnička ul. 9. Narudžbe za knjižare vrši knjižara Zahavne Biblioteke u Zagrebu, Frankopanska ul. 1.

Orjuna.

Organizacija Jugoslovenskih Nacionalistov - Studenci opozarja vse članstvo, da so uradne ure tajništva vsak ponedeljek in sredo od 7. do 8. ure zvečer v čitalnici v Narodnem domu. Tam dobe vsi novopristopivši člani prigradnice, legitimacije in znake. Tudi se prodaja tamkaj brošura »Orjuna, nje cilj in metode« (govor br. Nike Bartulovića na splitskem kongresu), katero bi radi nje-ne važnosti moral čitati vsak član.

Orjuna Pragersko priredi v nedeljo dne 10. februarja ob 20. uri v prostorih kolodvorske restavracije veselico s plesom in raznimi zabavami. Vabijo se vsa bratska društva v okolici, da postijo v čim večjem številu to prireditev. Odhod za Studensko Orjuno ob 5.10 in glavnega kolodvora. Udeležba v kroju obvezna. — Orjuna zdravo!

Ptujske vesti.

Občni zbor podružnice CMD v Ptuj se vrši v soboto dne 9. febr. 1924 ob 20. uri zvečer v spodnji dvorani Narodnega doma. Po obnem zboru poje zaprošeni oktet domačega pevskega društva in bo toraj po obnem zboru prijateljski zabavni večer. Vabimo naše narodne kroge vseh slojev, da se v obilnem številu udeleže obnega zboru. Odbor CMD. Za možko podružnico: Dr. Tona Gosak, l. r. Za žensko podružnico: Vida Horvat l. r.

JDS.

NAŠE PRIREDITVE:

- 10. febr.:
 1. Ustanovni obč. zbor kraj. org. JDS v Rušah;
 2. Občni zbor kraj. org. JDS v Središču ob Dravi;
 3. shod zaupnikov v Dramljah;
 4. javni shod pri Sv. Barbari v Haložah;
 5. javni shod pri Sv. Duhu na Ostr. v.;
 6. javni shod v Libelčah.

17. februarja:
Zaupni zbori v svrhu ustanovitve oz. reorganizacije srezkih organizacij JDS v Murski Soboti, Dol. Lendavi, Ptuj, Mariboru (za levi in desni breg), Konjicah, Dravogradu, Slov. Gradcu, Mozirju, Celju, Šmarju in Ljutomeru.

Turistika in sport.

Občni zbor kluba kolesarjev in motoklasičistov »Peran« v Mariboru. Klub je edini slovenski našega obmejnega Maribora. Stari odbor je pridno deloval z ozirom na velike težkoče, koje je imel pretrpeti. Včeraj pa — 5. tm. — v Nar. domu si je izbral novi odbor, kojega čaka v bodoče mnogo dela za procvit kolesarskega sporta v Mariboru. V odbor so bili izvoljeni: Predsednik Benko Izidor, gost in pos.: podpredsednik Ivo Kvas, klubšč. mojster, blagajnik Joško Kurinčič, trgovec; Fr. Šober, restavrat; A. Kralj, poduradnik; A. Požar, trgovec; Fr. Kumerc, ključavničarski mojster. Zbor je ob jako lepi udeležbi tudi pokazal zanimanje za kolesarski sport ter izkazal svojemu prvobornitelju in sodruidniku g. Josipu Mislju, pek. mojstru, hvaležnost ter ga imenoval častnim članom kluba. Želimo novemu odboru mnogo uspeha, slovenskim krogom pa, da podpirajo ta naš edini slovenski kolesarski klub.

Ruška kočja ima v nedeljo, 10. febr. izletnike. Izletniki se odpeljujejo zjutraj ob 5.05 od glavnega kolodvora do Ruš. — Krene se po »Strmeč«, ker je ta pot lepo izhojena in nenevarna. Od Ruške kočje do Ovčje ravne, ozir. Apenice krasno sankatišče.

Glavna skupščina LNP se je vršila 2. tm. v Ljubljani. Bila je mestoma burna, ker so nekaterniki ostro kritizirali delovanje dozidajnega odbora. Vkljub temu je dobil odbor absolutorij in je bil izvoljen znova prejšnji predsednik g. ravnatelj Jug. V odboru sta iz Maribora Planinšek in iz Celja Mahkovec.

Film.

I. Mariborski bioskop. Jutri pride na vrsto III. del ogromnega filma »Osvojitelj zapada«. Tretji del obsega deset delov. Je zelo zanimiv in poln napetih prizor. V ponedeljek se vprizori 4. in obenem zadnji del.

Objave.

Filatelisti., Vsak četrtek ob 20. uri se zbirajo v gostilni Novosel, Rotovžki trg št. 8.

Š Trgovski venček. Vabila k Trgovskemu venčku so se danes deloma odpotala po pošti, deloma se bodo dostavila po vabilnemu odseku v prihodnjih dneh. Ker je vstop mogoč le z vabilom, prosimo, da vsi oni, katere se je pomotoma prezrlo, zahtevajo vabila telefonično po št. 344 ali 407. Posebno se opozarja, da je bilo že do sedaj večje število vabil vsled spremembe naslova vrtnjenih in to posebno pri privatnih nameščencih, ker so seznami naslovov vsled menjanja stanovani netočni. V kolikor se taka vabila ne reklamirajo, se bodo izdala pri blagajni in naj se toraj vsak privatni nameščenec, ne oziraje se na to, ali je prejel vabilo ali ne, teleži te lepe prireditve, ker je vsakemu vabilo zasigurno. Veselični odbor računa trdno na stanovsko dolžnost vsakega nameščenca in upa, da bo vsak obiskal prireditve lastne organizacije.

Š Trgovski venček. Pomočniški odbor trgovskega gremija priredi v soboto 2. tm. v Götzovi dvorani svoj plesni

venček. Ker je čisti dobiček tega plesa namenjen fondu za zgradbo okrevališča nastavljenecv, priporoča Trgovski gremij svojim članom, da se istega v kolikor mogoče obilnem številu udeleže.

Š Trgovski nastavljenec! V četrtek dne 7. tm. ob 20. (1/8.) uri se vrši v hotelu »Kosovo« (prej gostilna Maribor), redni občni zbor pomočniškega zbora v Mariboru s sledečim dnevnim redom: 1. poročila, 2. sprememba pravil, 3. volitve, 4. sluhajnosti. Ker je vsak trgovski nastavljenec zainteresiran na tem zborovanju, je pričakovati polnoštevne udeležbe.

Š Udruženje voj. invalidov, vdov in sirot podr. v Mariboru poroča cenj. občinstvu Maribora, da se je društvo odločilo tudi letos prirediti dobrodelno veselico s plesom, katera se vrši 16. febr. tl. v Götzovi dvorani. Gotovo še bude marsikateremu v spominu od minulega leta, kako lepo in mirno je naša veselica potekla; upamo tudi letos sijajnega uspeha na obisku. Saj gre za podpiranje najrevnejših vojnih žrtev. Vsa druga društva pa prosimo, da na ta dan ne prirejajo veselice ter se naj korporativno udeleže naše dobrodelne veselice. — Odbor.

Trgovina, obrt in industrija.

g Kolkovanje v zadevah pred upravnim sodiščem. Od predsedstva upravnega sodišča v Celju smo prejeli spis o predpisih glede kolkovanja vlog na to sodišče. Za obseg našega lista je spis žal preobsežen, dabi ga mogli v celoti objaviti. Kdor se zanima za podrobnosti, mu je spis v našem uredništvu na vpogled na razpolago. Objavljamo tu kratko le, da je treba kolkovati navadne vloge, opozoritve in prošnje s 5 D, kvalificirane vloge pa i tožbe na upravno sodišče s 50 D, pritožbe zoper kazenske obsodbe po fin. zakonih s 100 D, pritožbe zoper odločbo višjega samoupravnega oblastva s 50 D, pritožbe zoper razsodbe upravnih sodišč na drž. svet in pritožbe radi zavrnitev pritožb radi formalnih nedostatkov s 50 D, pritožbe proti nezakonitosti volilnega postopka pri obl. in srezkih volitvah s 100 D, prijave (prošnje) k drž. strok. izpitu v smislu čl. 22 zakona o obči upravi z 20 D, prošnja za dovolitev ponavljalnega ali naknadnega drž. strokovnega izpita s 30 D, zahteva po izločitvi sodnikov upravnega kot disciplinarnega sodišča za vsako osebo, katere izločitev se zahteva, s 50 D itd.

g Dobava ključavnic. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 22. februarja t. l. ofertalna licitacija glede dobave 500 komadov patentnih velikih ključavnic (zabic). Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Dobava volnenih mazalic. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 23. februarja t. l. ofertalna licitacija glede dobave 7.300 komadov raznih volnenih mazalic. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Dobava stekla. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 23. februarja t. l. ofertalna licitacija glede dobave 1.400 m³ solinskega stekla. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Dobava signalnega stekla. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 23. februarja t. l. ofertalna licitacija glede dobave signalnega stekla. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Dobava bron v palicah. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 23. februarja t. l. ofertalna licitacija glede dobave večje količine bron v palicah. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Naročajte
„Jadransko Stražo!“

Gospodarstvo.

Nekaj iz teorije kmetijstva.

(Dalje.)

IV. SADJARSTVO

1. Vzgojevališče sadnega drevja.

obstoji iz treh delov in sicer iz **semenišča**, iz **korenišča** in iz **drevesnice**. V **semenišču** se na za to pripravljenih gredah zasejava sadno seme v svrhu pridobitve sadik (divjakov), ki se rabijo za presaditev v drevesnico, kjer se cepijo z izbranimi sortami in negujejo, dokler se jim razvije pravilna krona in lepo deblo, ozir. dokler ne dobé oblike, katero želimo, nakar se presade na stalno mesto. V **korenišču** se pridobivajo korenjaki, grebenice, potaknice in ključi.

V **semenišču** se mora nahajati poleg gred za sejanje sadnega semena tudi grede za svoječasno presajevanje ali pikiranje mladih rastlin, a v drevesnici sami morajo biti oddelki za visokodebelnata, za srednjedeblnata in za prilična drevesa ter oddelki za gojenje okopavin. Na vseh oddelkih je gojiti namreč drevesa in okopavine izmenjevalno, eno za drugim, zato se vsak oddelk, na katerem so se drevesa odgojila, zaseje z okopavinami, katerim se dobro pognoji. V oddelku za prilikavo drevje mora biti toliko posameznih gred, koliko raznih oblik se hoče vzgojiti, a v delu drevesnice za presajevanje mladih drevesc mora biti pet oddelkov in sicer prvi: za enoletne sadike, drugi: za dveletne sadike, ki se cepijo v tem letu; tretji: za sadna drevesca v tretjem letu, pri katerih se začne s for-

miranjem krone; četrti: za sadna drevesca v četrtem letu, pri katerih se formiranje krone dovršuje in katera se morajo zaraditega, ker naglo rastejo, četrto leto v jeseni izkopati in peti: za sadna drevesca v petem letu, pri katerih se vsled počasneje rasti razvitek krone dovrši še le to leto.

Kadar se je napram temu določila velikost posameznih kvadrantov in oddelkov za semenišče, korenišče in vzgojevališče pritiklovecv, potem se v smeri največje dolžine nasada naredi glavni pot (steza), katerega širina mora biti 1.5 do 2 m. z ozirom na to, če se ga namerava uporabljati s tovornimi kolani (za vožnjo gnolja itd.) ali ne. Potem je izmeriti in narediti po potrebi i stranske pote, pri čem je paziiti, da se ti križajo z glavnim potom vedno le v pravokotu, in da se na ta način dobi oddelke v pravilni obliki. Stranski poti so lahko tudi ožji. Če je mogoče, je glavne pote nasuti z žlindro ali prodcem, če pa ni, pa jih je zasejati z nizko travo in belo deteljo. Da mladim sadikam in zlahkemu sadnemu drevju ne škoduje živina, zajci itd., se mora vzgojevališče sadnih drevesc obdati z žično ali kako drugo ograjo. Če je drevesnica izpostavljena pišu, se na vesterni strani nasadi visoko drevje, kalor jelka, bor, pri topol, akacija itd.

(Dalje prihodnjik.)

Kmetijska opravila v februarju ali svečanu.

Razna opravila. Hranjeno sadje preglej, gnilo odberi. Čebele lepo osnaži in deni tja, kjer bodo čez leto. Očisti žito za sejanje; boljša so predlanska semena kakor nova. Pripravi orodje za zunanja dela. Živino, ki ima mlade, bolje krmi, sicer pa glej, da odmeriš klajo; previden gospodar ima o Svečenišči še pol klaje. Kokoši začno nesti, daj jim obilo ječmena; da bodo valile, daj jim kuhanih konopelj.

Drevje obreži in očisti (marelce in breskve šele koncem meseca; lažje pa se ustavlja smoliti, če se nič ne obrežejo). Suhe in vodene mladice odstranji. Orehi in kostanji se obrezujejo jeseni. Cepičev nareži ter jih shrani v zračni kleli v nekoliko vlažnem pesku. V drevesnici in sadojnaku zalivaj krog podneva z gnojnico. Zemljo okoli debla zrahljaj. Če niso v jeseni nasejali, sejaj pečke divjakov, kadar se zemlja otaja. V gozdu nasajaj smrekova, jelkova, brezova, borova semena.

Trto obreži sedaj. Če se bojiš pozebe, čakaj do marca. Mlado trto reži na malo očes, da se okrepi. Doraslo trto (doraste v 4.—6. letu) reži tako, da ostane pri trti nižje enoleten poganjek s tremi razvitimi očesi, nad njimi dolg poganjek (napnencec) s 4.—10 očesi. Prvi poganjek (palec) ti bo dal krepko razvite mladice, od katerih boš prihodnje leto eno odrezal, drugi dve pa zopet porabil za palec in napnencec; napnencec moraš upogniti malo navzdol, pa ti prinese zato majhne mladice in obilo grozdja; drugo leto se odreže cel napnencec. Palec in napnencec

morata biti na dvoletnem lesu; če ni mogoče oboje, vsaj napnencec: če ima samo stari les mladice, naj se pustí palec brez očes. Pri letnikih skrbi že pri obrezovanju, da bodo mladice kolikor moči solne pristopne. Reži le ob lepem vremenu. Proti koncu meseca cepi v sobi ključe in korenjake, ter pokladaj cepljenke v mah.

Vrt. Ob lepem vremenu sejaj špinačo, karote (rumeno korenje), čebulo, glavno solato, peteršilj, zeleno, zgodnji grab. — Na gorki lehi je mesečna redkica dorasla, dorastaje tudi solata; po potrebi skrbi za novo setev. Lehe pridno zrači, a varuj pred mrzom, da ti kumare ne pozebejo. Pozeble sočne rastline ne poženo več. Zgodnji fižol lahko vsadiš v pokrito leho. Če se nisi nasejal zgodnjega zelja, kolerahe, ohrovtja, je še čas; bolje bo, če seješ na mrzlo gredico, katero z vejami, listjem ali slamo dobro pokriješ. Pri karfiolu pazi, da ne dobi preveč toplote.

V cvetličnjaku. Delphinium (ostrožnik), reseda se sejata. V lončke posadi begonije, cvetne kaladije, gloksinije. — Cinerarija začne cvesti. Počasi kaljive rastline sejemo sedaj. Cvetne čebulice se na prostem zračiijo. Kolikor več svetlobe in topline dobiva rastlina, tem obilnejše jo zalivaj.

Polje. Čistijo se jarki za odpejavo vode, pobira se z njiv kamenje. Deteljšča se z brano prevlečejo. S košenice se trebi kamenje, sekajo in rujejo nepotrebne grmade. Vozi se gnoj. Če je vreme ugodno, preorji pognojene njive in prevleci za setev prašnega korenja in pese. Med ječmen se vseje strniščno korenje, med ječmen, pšenico ali rž se vseje domača

Cene živilom v Mariboru in drugih mestih Jugoslavije.

Mesto	Maribor	Zagreb	Beograd	Novi Sad	Celje	Ljubljana	Varaždin
Govedina	16—27—	22—30—	30—24—	24—28—	30—25—	17.50 28—	21.50 22.50
Teletina	24—30—	28—30—	22—28—	36—38—	30—35—	29—31—	24—
Svinjina	30—40—	32.50	30—34—	36—38—	30—35—	32.50 35—	30—
Slanina	35—40—	34—	34—	36—37—	41—43—	36.50	37.50
Mast	40—	32—34—	37—38—	38—40—	44—	42—44—	42.50 50—
Mleko	3.50 4—	3—4—	5—6—	4—	4—	3—4—	3—
Jajca	2.50	2—3—	2.50 3.50	3.50	2.25	2.50 2.75	2.95 2.50
Fižol	8—	6—	8—	8—	8—	6—	5.95 7—
Zelje	1.25	2—	3—4—	3—4—	2—	3—3.95	1.50
Krompir	1.25	1.75	3—4—	2.50 3—	1.25	1—1.25	1.25 1.50
Moka št. 0	6.50	6—	6.50	5.75	6.20	6.25 6.50	6.25 6.50
Moka št. 2	6—	5.50	6—	5.25	5.60	6—6.25	6—
Moka št. 6	5.75	4.50	5.50 6—	4.25	5.30	5.50 5.75	5—
Kruh črni	6—	5—	5—	5—	6—	5.50	6—
Kruh beli	7—	6—	6—	6—	7—	6.50	6.50

Mala oznanila.

Prbehvaščino pomenja strokovni učitelj. Vprašati Koroska ul. 7, vrata 2. 270 2-2

Specijalni moderni damski saloni za friziranje dam. negovanje obraza in rok, masaža in parna kopel obraza, barvanje las, izdelovanje vsako vrstnih lasničarskih del. Potreba pod vodstvom g. Maly prvovrstna. Abonma v in izven salona se sprejema. Posebni vhod skozi vežo. Obisk se priporoča Fran Novak, brivco-fričler, Aleksandrova cesta 22. 2623 50-22

Pouk na citre daje godbenik po poklicu. Istotajm prodaja dvoje citre I. Koncert Harfen citre Haubner II. Elegie citre. Naslov v upravi "Tabora". 277

Kratek glasovir (Stutzflügel) po ceni na prodaj. — Einspielerjeva ulica 26. 234

Trgovina z mešanim blagom taboj na prodaj. Karolina Šober, Studenci pri Mariboru. Krpanova ulica št. 27. 274

Moderne in higijensko urejeni brivski saloni Fr. Novak, Aleksandrova cesta 22, se cenaj obištvu priporoča, prvovrstna postrežba, gg. gostom in abonentom na razpolago predalnik za lašno brivno orodje. Uradnikom in poduradnikom v predplačilu popust. 2692 50-23

Ne čakaj spomladi! Naroci takoj: SEMENA, sadno drevje, vrtnice, dalije, gladiole itd. Vrtnarstvo veleprodajne "VHT". Džamonja in drugovi, Maribor. Zahtevaj cenike! 69 10-10

AGRARIA Maribor, Aleksandrova c. 57, prodaja: Moko la banatsko, jabolka, lepa zamizna od 50 kg naprejo po najnižjih dnevnih cenah. Istotam se kupnja fižol po najvišjih dnevnih cenah. 207 10-9

Nov Ehrbar glasovir, zelo fine konstrukcije, žsn, na prodaj za 38.000 Din, Gosposka ul. 46, prtiljeje. 278 2-1

Rezana kredenca, omari v starem stilu, posode i. t. d. na prodaj. Tvorniška cesta 24, II. nadstr., vrata 10, 275 3-1

Opozorjam vsakogar, da na moje ime ne daja ne blaga in ne denarja, ker nisem plačnik Fotograf Japelj, Koroska cesta št. 1. 273

Spalnica kompletna, divan, mize, stoli, omare in drugo pohištvo. Zimska suknja, obleke moške a 150 Din, suknjoti, hlače in drugo na prodaj. Vpraša se: Rotovski trg št. 8. I. nadstr., leva. 281

Kupim enodružinsko vilo s prostim stanovanjem, ako mogoče v bližini glavnega kolodvara.

Iščem v najem dva lokala za pisarne, ako mogoče v bližini glavnega kolodvara. Naslov v upravnistvu. 269 2-2

Kupim škatljo za gosli, prevlečena z usnjem ali platnom. Ponudbe na upravo. 3-3

4 litre debraga mleka na dan želi dobivati na dom rodbina v Mariboru. iz snažne kmečke hiše. Kje, se izve v upravi "Tabora". 3-3

Prodaj dobro ohranjeno kolo s pomožnim motorjem D. K. W. po ugodni ceni. Naslov v upravi. 2-2

Juris doktor

z boljšo prakso, z znanjem slovensčine, srbsčine in nemščine ter strojepisja išče primerno mesto kot odvetniški koncipijent ali korespondent v nekem industrijskem podjetju. Ponudbe pod "Doktor" na upravnistvo lista 267 2-3

Več voznikov

se sprejme za takojšnji prevoz večje množine okroglega lesa iz gozda do Drave. Pot zelo ugodna. **Mariborska lesna industrija** Koroska cesta 46. 263 3-3

LEPE ZOBE
ima le, kdo rabi
ITO - kremo!
2671

Četrtek 7. februarja Četrtek

Velika kavarna

Veliki elitni koncert

s pojačenim orkestrom H. KAPLANEK in sodelovanjem tria

Willede Margilles.

SPORED:

1. Poklonilna koračnica Grieg
2. Pravljičje z Donave, valček Fačk
3. a) Nazaj v planinski raj Parma
b) Legenda op. 4 Dvořak
4. Nikola Šubić Zrinjski, overtura Zajc
5. Evgen Onegin, velika opera, fant. Čajkovski
6. a) Zlati biseri od Klingerja, polka za dva pistona, g. W. Margill
b) Ola English Mann, pesem za Saxofon in Troubon, g. W. Margill
7. a) Na morju, romanca F. Schubert
b) Prolog iz „Bajazzo“ Leoncavallo
i. t. d. 280

Cene se ne povečajo!

Vstop prost! Vstop prost!

ZAHVALA.

Za obilne dokaze ginjačevega sošujta povodom prebridke izgube naše milijne hčerke

VALERIJE

ki nas je zapustila v cvetu svoje mladosti, ter prizadela nam in vsem, ki so jo poznali, nepopisno žalost, izrekamo tem potom najtoplejo zahvalo za darovano krasno cvetje, posebno pa preč. duhovščini, ljubim tovarišicam pokornice in vsem ostalim, ki so si izkazali svojo ljubav ob času njene bolezni in pri pogrebu.

Maribor, dne 5. februarja 1924.

276 **Rodbina Novak.**

Pristopajte k Sokolski Matici!

„KRINUS“

I. jugoslovanska izdelovalnica in barvarna krzna v Ljutomeru,

najmodernejšje urejeno, jako dobro vpeljano krznarsko podjetje z vsem inventarjem, sirovinami in izdelki vred

se proda

na prostovoljni javni dražbi v moji notarski pisarni dne 16. februarja 1924 ob 13. uri.

Natančnejša pojasnila se izvedo v moji pisarni.

265 5-3 **Dr. Ivan Stojan, notar v Ljutomeru.**

SAMO
v novi trgovini

B. Veselnović & Ko.
Maribor, Gosposka ulica 26

dobite lepo darilo,
ako kupite blago za 500 Din. in več. 128

Cene brez konkurence.

P U H
in 2414

perje
po nizkih cenah vedno v zalogi pri tvrdki

K. Worsche, Maribor
Gosposka ulica 10

Radi pomanjkanja prostora za že dospelajoče pomladansko blago

RAZPRODAJA počenši s 1. februarjem

raznovrstnega, od zimske sezone preostalega manufakturnega blaga

pod tovarniškimi cenami

Izredna nakupna prilika za vse vrste suknja za moške in ženske obleke, kakor tudi za vse vrste drugega manufakturnega blaga.

Zeninom in nevestam
svetujemo, da si pred nakupom v lastnem interesu ogledajo zalogo v

MANUFAKTURNI TRGOVINI

Mastek & Karničnik - MARIBOR - Glavni trg 16

SVETOVNOZNANA NEMŠKA TOVARNA VODNIH TURBIN

išče za Maribor in pripadajoči gospodarski okoliš

popolnoma večšega zastopnika

za projektiranje in napeljavo vodnih sil. V poštev pridejo le dobro vpeljani, reprezentativni gospodje v boljši družabni poziciji. Cenjene ponudbe, za katere se zasigura stroga zaupnost, se prosijo na M. N. E. 6493 na Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3. 239 3-3

VI. Dunajski mednarodni velesojm
9.—15. marca 1924.

Ugodna nakupna prilika
za vse stroke in panoge.

Najbogatejša izbira! Konkurenčne cene!

Velikanski uspeh dunajskega velesojma v jeseni 1923: 100 000 kupcev
od tega 25.000 inozemcev iz 72 držav celega sveta oddalo največja naročila.

Vsa pojasnila daje **Dunajski velesojm, Dunaj VII** ter

žatno zastopstvo v Mariboru: **Stevó Tončič in Prvo jugoslavens. transportno d. d. Schenker & Co.,** Meljska cesta 16.

Izšel je ročni

Zemljevid slov. ozemlja

v merilu 1:600.000, priredil ravnatelj učiteljskega Matija Pirc, risal učitelj Slavoj Dimnik, tisk litografija in zaležba Mariborske tiskarne d. d. Maribor. Zemljevid je izvršen v štirih barvah in obsega vse ozemlje, na katerem bivajo Slovenci, ter je naš, manjši predvsem šolski mladini. Cena Din 10.—

Naročuje se pri

Mariborski tiskarni d. d.

Vse vrste perila za gospode in dame, kakor

srnjce, hlače, pyjame, opreme za neveste, otroško perilo, kombinacije itd. izdeluje po najnižjih dnevnih cenah

Judmila Lackner
MARIBOR, Koroska cesta št. 31.

Preselitev pisarne.

Odvetnik

dr. Leopold Boštjančič

v Mariboru naznanja, da se je **preselil**

z odvetniško pisarno s št. 30 na **36 Aleksandrove ceste**

2-2 (nad kavarno „JADRAN“) 240

Najugodnejši nakup

modnega in galanterijskega blaga

Jakob Lah - Maribor - Glavni trg 2

103

VILIM PICK

Maribor

Tel. 334 Aleksandrova cesta 26 Tel. 334

ponuja rarno

tekstilno in manufakturno blago

po najnižjih cenah. 208

Prodaja na veliko le za trgovce.